

ДНЕВНИКЪТЪ

(стенографически)

на

XI^{то} Обикновено Народно Събрание

(първа редовна сесия).

XVII заседание, сжбота, 10 ноемврий 1901 г.

(Отворено въ 2 ч. и 30 м. слѣдъ пладнѣ подъ прѣдсѣдателството на прѣдсѣдателя г. М. Балабановъ.)

Прѣдсѣдательтъ: (Звъни). Засѣданието се открива.

Моля г. секретаря да прочете списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители.

Секретарь А. Малиновъ: (Прочита списъка. Отсѣдствуватъ г. г. народнитѣ прѣдставители: А. Ангеловъ, А. Блажевъ, М. Божковъ, А. Бояджийски, А. Буровъ, К. Величковъ, И. Веселиновъ, К. Гърковъ, В. Гьокъвъ, Д-ръ П. Гудевъ, Д-ръ К. Милановъ, Д-ръ Д. Молловъ, Сп. Ивановъ, А. Маринкехайовъ, Е. Начевъ, К. Петковъ, Н. Поповъ, Х. Славейковъ, Г. Стойновъ, И. Сунгурларски, М. Такевъ, Ц. Таслаковъ, Д. Бановъ, Д. Цанковъ, Г. Шойлевъ и Я. Юмеровъ.)

Прѣдсѣдательтъ: Отсѣдствуватъ 26 души; значи, има законния съставъ за да се продължи засѣданието.

На основание чл. 42 отъ правилника, разрѣшилъ съмъ отпускъ на г. Тусунъ Бей Ферадовъ 6 дена, на г. К. Калчовъ 3 дена и на г. А. Епигропу 3 дена.

Постѣпилъ е въ Народното Събрание отъ Министерството на Просвѣщеніето законопроектъ за печатане и доставяне учебницитѣ и учебнитѣ пособия въ основнитѣ училища. Законопроектътъ е подписанъ отъ нужното число народни прѣдставители. Той ще се напечата и раздаде на г. г. народнитѣ прѣдставители и ще се тури на дневенъ редъ.

Минаваме на дневния редъ, който е:

- 1) Докладъ на разни прошения;
- 2) Отговоръ отъ г. Военния Министъръ на запитването отъ Ловчанския народенъ прѣдставител г. Я. Забуновъ, и
- 3) Докладъ отъ анкетната комисия по Конушкия изборъ.

Д. Марковъ: Г-да прѣдставители! Комисията по Министерството на Външнитѣ Работи има у себе си около 1.000—1.200 прошения, подадени отъ чужди подданици, които искатъ да приематъ българско подданство. Тѣзи прошения сж постѣпали въ течение на 5 или 6 години. Послѣдната извънредна сесия на XI-то Обикновено Народно Събрание, въ тази комисия, въ която и азъ бѣхъ членъ, бѣхме постановили да приемемъ нѣкои отъ тѣзи подданици за български; яви се комисията съ докладъ на трибуната и почитаемото Народно Събрание отхвърли всички прошения, като се придържахме о принципа, че отъ нѣколко години насамъ не сж се приемали български подданици затова, защото било въ ожидание да се прѣдстави отъ страна на Правителството единъ законопроектъ за подданството. Азъ ви моля сега да дадете указанието, по принципъ ще се придържахме ли о това рѣшение или не? Ако ще се придържахме, да увѣдомимъ тѣзи хора съ обявление, че до второ разпорѣждане, или до постѣпването на такъвъ законопроектъ, Народното Прѣдставителство нѣма да пристѣпи къмъ разглеждане на тия прошения; ако ли пъкъ нѣма да се придържахме къмъ това рѣшение, то да се заловимъ за работа и да ги докладваме, защото всичката работа на тази комисия се състои именно въ тѣзи прошения, плюсь разглеждането законопроекта за измѣнение единъ членъ отъ закона за пенсийтъ на свещеницитѣ. Азъ ще моля г. прѣдсѣдателя, ако намира, че сега не е умѣстно, нека постави тоя въпросъ на дневенъ редъ, или пъкъ ако има нѣкой отъ страна на Правителството да направи изявление, дали ще се внесе такъвъ законопроектъ за подданството, или ако не, то Народното Събрание да разрѣши да пристѣпимъ къмъ работа, иначе е много обрѣменително — да

разглежда комисията тия прошения и да ги докладва, пъкът Народното Събрание да ги оставя без послѣдствие.

К. Мирски: Г-да народни прѣдставители! За да се разрѣши тоя въпросъ, трѣбва да бѣде тукъ или г. Министерътъ на Правосъдието, или г. Министърътъ на Външнитѣ Работи. Вие знаете, че досега има издадени отъ Българското Народно Прѣдставителство два закона за подданството. Единиятъ, първиятъ, е издаденъ по законопроектъ, внесенъ отъ Министерството на Външнитѣ Работи, а вториятъ — по проектъ отъ Министерството на Правосъдието. Ако единъ отъ тѣзи двама министри е заявилъ на комисията, че има приготвенъ законопроектъ за подданството, най-практично е да се почака и, слѣдъ като стане законъ тоя законопроектъ, да се даде ходъ на тѣзи прошения, съгласно съ тоя законъ. Но за законопроектъ азъ не чувамъ отъ страна на комисията. Желателно е да почакаме да дойде единъ отъ тѣзи г. г. министри и да чуемъ, ще се внася ли законопроектъ за подданството. Има нѣкои, които мислятъ, че абсолютно не е добръ да приемаме чужди подданици — такива сѣ лѣжатъ. Има чужденци, за които е отъ полза на България да се приематъ за български подданици. Но то е въпросъ, по който излишно е да се говори сега.

Прѣдсѣдателътъ: Моля г. Маркова да прѣдстави прѣдложението си писмено, за да се тури на дневенъ редъ. Приема ли Събранието? (Гласове: Приема!)

Минаваме къмъ първата точка отъ дневния редъ: докладъ на разни прошения. Има думата пръвъ докладчикътъ г. Ц. Мисловъ.

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Г-да народни прѣдставители! Прѣди да почна да ви докладвамъ нѣкои и други прошения, дълженъ се считамъ да доложя на почитаемото Събрание вървежа, положението на прошетарната комисия, въ която азъ съмъ членъ, и по довѣрие на сжщата комисия съмъ избранъ и прѣдсѣдател. Въ постѣпленията изобщо въ Народното Събрание, които се прѣпращатъ въ прошетарната комисия, най-голямъ процентъ съставляватъ прошенията за опрощение разни глоби, наложени по фискалнитѣ закони — прошения, които прошетарната комисия не може да удовлетвори, отъ една страна, по това, защото споредъ чл. 14 и 15 отъ конституцията не е това право на Народното Прѣдставителство, а отъ друга страна, защото и чл. 74 отъ правилника прави, ужъ вмѣсто за улеснение, по-мъчно отиването на тѣзи хора къмъ надлежния министъръ за по-нататъшно отъ негова страна ходатайство, като задължава този членъ прошетарната комисия да възвръща тѣзи прошения на просителитѣ, нѣщо, което става много бавно. Прѣдъ видъ на това, тѣзи г. г. просители не могатъ да бѣдатъ удовлетворени, а за да бѣдатъ удовлетворени, е належаще нужно, защото извѣстно

е колко сж тежки глобитѣ, които сж налагатъ по тѣзи закони, отъ една страна, и колко сж несправедливи въ голѣмъ процентъ постановленията дори на добросъвѣстни нѣкои фискални чиновници. Затова казвамъ, за да може да се помогне на тѣзи хора, които заслужаватъ — защото не всички заслужаватъ да бѣдатъ удовлетворявани, — комисията въ едно отъ своитѣ засѣдания разнѣни мисли, и азъ по поводъ на тѣзи разнѣнени мисли искамъ да направя едно прѣдложение, което моля да го приемете.

Прѣдъ видъ и на това, да се приеме това прѣдложение, което ще направя, защото отъ много врѣме сж постѣпвали много такива прошения и продължаватъ да постѣпватъ. Съгласно нашия правилникъ, докато се върнатъ тия прошения, ще се минатъ не по-малко отъ два мѣсеца, слѣдъ което тѣ ще се обръщатъ къмъ г. Министра на Правосъдието. А финансовитѣ агенти или акцизнитѣ агенти сж като единъ бичъ на главата на тия хора, било справедливо или не, и се стараятъ въ много кѣсо врѣме да събератъ тия глоби, като не избиратъ срѣдства и продаватъ имотитѣ на хората. Тази тѣхна ревностъ е голѣма затова, защото и тѣ взематъ голѣмъ процентъ отъ тия глоби. Ето защо азъ мисля, че може да се турне единъ край поне на тия прошения, които досега сж постѣпили въ Народното Събрание, както и тия, които ще постѣпятъ прѣзъ тая сесия. Отъ една страна, ще турнемъ единъ край на тия прошения и ще удовлетворимъ просителитѣ, а отъ друга страна — ще дадемъ гласностъ, да разбератъ тия просители, че не трѣбва да се обръщатъ къмъ Народното Събрание, а може да се обрънатъ къмъ надлежния министъръ, който ще отиде да ходатайствува прѣдъ Държавния Глава за помилване, опрощаване и пр. Защото мнозина знаятъ, а мнозина не знаятъ, отъ общата практика, понеже е заведена практика, че за всичко нѣщо да се отнасятъ до Народното Събрание, и така по незнание се излагатъ да пострадатъ, та дори единъ денъ, ако послѣдва опрощаване на тѣзи глоби, тѣ се намиратъ при отчуждени имоти и прибрани глоби. Ето защо, за да не ни спѣва този членъ отъ правилника, азъ бихъ молилъ да се приеме отъ Народното Събрание една резолюция съ слѣдующето съдържание: „Всички прошения, постѣпили досега за опрощаване на глоби по фискалнитѣ закони и неразгледани още, както и ония, които ще постѣпятъ прѣзъ настоящата сесия, да се изпратятъ направо на Министра на Правосъдието вмѣсто повръщането имъ, съгласно чл. 74 отъ правилника, на просителитѣ.“ Азъ правя това прѣдложение и бихъ молилъ Народното Прѣдставителство да се съгласи, защото (Единъ прѣдставителъ: Да се тури на дневенъ редъ за утрѣ!) нѣма да постигнемъ нищо; а тѣзи господа, които се отнасятъ да просятъ тази милостъ отъ Народното Прѣдставителство, напразно чакатъ дълги години и сж имъ продадени котлитѣ, за да се прибере глобата. Азъ моля Народното Събрание да се съгласи

съ това мое предложение и моля г. председателя да го подложи на гласуване.

Г. Недѣлковъ: Азъ мисля, че този въпросъ е рѣшенъ и че да се повръщаме втори пътъ да го разрѣшаваме ще бѣде много неумѣстно. Ние рѣшихме, че всички прошения, съ които се иска опрощаване на глоби, ще се изпратятъ въ Министерството. Има рѣшение на Народното Сѣбрание. А всички други прошения, които сж за разноси на Държавата или даждия, ще се докладватъ тукъ. Тѣй щото, неумѣстно е да се прави такова предложение и неумѣстно е да се приеме такова едно предложение, защото веднажъ е рѣшенъ този въпросъ. Така щото, добръ ще бѣде г. Мисловъ да направи справка и да знае, че трѣбва да се ръководи по рѣшението на Народното Сѣбрание въ миналата сесия.

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Види се, че г. Гено Недѣлковъ не ме е разбралъ. И азъ напразно мислѣхъ, че всички сж ме слушали, когато говорѣхъ. Слѣдъ приемането на онова рѣшение, за което г. Гено Недѣлковъ каза, ние приехме новия правилникъ, въ който не се казва да се прѣпращатъ тия прошения въ Министерството на Правосъдието, ами казва, че ако се констатира, че просителътъ не се е отнелъ до надлежния министъръ, възвръща му се прошениято обратно. Именно затова, защото става много трудно това възвръщане и просителитъ кой знае кога ще се обърнатъ къмъ Министра на Правосъдието, азъ предлагамъ това и моля да се вземе тая резолюция, която предлагамъ, за да хармонира съ онова рѣшение, за което г. Гено Недѣлковъ каза, и то по отношение на досега постѣпилитъ прошения, а за въ бѣдѣще самитъ просители ще знаятъ, че трѣбва да се отнасятъ не къмъ Народното Сѣбрание, а направо до надлежния министъръ.

Н. Козаревъ: Г-да прѣдставители! Предложението на г. Мислова ни най-малко не противорѣчи на чл. 74 отъ вътрѣшния правилникъ, защото ясно е казано, че ако се констатира, че просителътъ не се е отпразилъ по-напрѣдъ до надлежнитъ учреждения, отъ компетентността на които зависи разгледването на работата, то прошениято му се връща отъ комисията при надписъ чрѣзъ канцеларията на Сѣбранието. Г-нъ Мисловъ какво иска отъ насъ? Намѣсто направо комисията да връща заявленията, той моли Народното Сѣбрание да вземе резолюция, съ която да даде право на комисията en bloc да ги прати на Министерството на Правосъдието. И азъ мисля, че въ интересъ на бързотата на работата е, да приемемъ резолюцията, която ни се прѣдлага отъ г. докладчика — да се даде по-бързъ ходъ на заявленията на просителитъ, които неправилно сж се отнесли до Народното Сѣбрание.

Д. Вѣлчевъ: Г-да народни прѣдставители! Менѣ ми се струва, че съ изказаното мнѣние отъ страна

на г. председателя на прошетарната комисия се иска просто и ясно измѣнение на правилника, защото правилникътъ съдържа едно постановление, което комисията намира, че не било удобно за просителитъ. Никой не може да се извинява, че не знаятъ къмъ кого е трѣбвало да се обърне — било къмъ Народното Сѣбрание, било къмъ друго нѣкое обществено учреждение. Ама че щѣли да се изтекатъ два мѣсеца — може, но за това той ще бѣде виновенъ. Може да бѣде така, както прѣдлага г. Мисловъ, по-удобно, но менѣ ми се струва, че прѣди всичко трѣбва да се измѣни правилникътъ, и тогава да вървимъ въ този пътъ.

Но друго нѣщо има. Ние имаме дневенъ редъ и слѣдъ отварянето на засѣданието веднага трѣбва да почне доклада на въпроситъ, поставени въ дневния редъ. Съ всѣко друго предложение, направено отъ когото и да е, ние се отвлечаме отъ дневния родъ. Въ какво положение ще се намѣримъ, ако и другъ единъ прѣдставитель стане и ни изненада съ ново предложение по другъ единъ въпросъ, по което да говоримъ 2—3 часа? Едва сега е третата недѣля, когато ще трѣбва да разгледаме нѣкои прошения, и ние губимъ врѣме, за да разискваме дали да приемемъ това предложение или не. Въ прѣнията, които станаха по предложението на г. Министъръ-Прѣдседателя за измѣнение на правилника, обясни се работата: инициатива за измѣнение на правилника може да изхожда и отъ Правителството поддържаха едни, а други казваха, че тази инициатива е само на народнитъ прѣдставители. Въ всѣки случай, не този е редътъ, по който може да се измѣни правилникътъ; ние знаемъ какъ се измѣняватъ правилници, какъ се нареждатъ закони и т. н. Затова азъ моля да се остави това предложение безъ внимание и да минемъ на дневния редъ. Ако нѣкой иска да измѣнява правилника, нека постѣпи съгласно правилника или конституцията, и тогава да се разисква такова предложение, слѣдъ като се тури на дневенъ редъ.

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Понеже ми се науми, че скоро има комисия, която ще прѣгледа правилника, възможно е тамъ да се направятъ нѣкои поправки, и азъ оттеглямъ моето предложение. (Смѣхъ.) Малко жално ми е, че толкозъ се радватъ тия господа, които не отдаватъ значение на тия нѣща.

Прочее пристѣпвамъ да докладвамъ прошенията, съгласно желанието на г. Дамяна Вѣлчевъ.

По докладъ отъ г. Министра на Финанситъ отъ 9 декемврий 1899 г., подъ № 4618, X-то Обикновено Народно Сѣбрание, въ I-та си редовна сесия, въ 29 засѣдание, отъ 11 декемврий 1899 г., е рѣшило: „Калиманската поляна“, „Харманлъжътъ“ и „Гробищата“, да се продадатъ на Хотнишката община, а „Каябунарската поляна“ да се раздѣли на двѣ равни части, отъ които горната частъ да се продаде на Самоводенската община, съ за-

дължение послѣдната да прѣмѣсти въ тая частъ чешмата, която се намира на около 20—30 м. навътрѣ въ сѣверната частъ, а сѣверната частъ да се продаде на Хотнишката община, като за граница имъ служи пътятъ, който, идейки отъ Самоводенъ, прѣсича поляната приблизително по срѣдата“.

Рѣшенитѣ села не останали доволни отъ това рѣшение, защото пѣли да си иматъ постоянни неприятни разприави при водопоя, затова заявили въ Министерството, че по тоя начинъ на разпрѣдѣление не могатъ купи. Министерството чрѣзъ чиновникъ изучило въпроса на самото мѣсто и прѣдлага да се вземе като допълнително или пояснително рѣшение на първото слѣдующето: „Калиманската поляна“, „Харманлъжкѣтъ“ и „Гробищата“ да се продадатъ на Хотнишката община, а „Каябунарската поляна“ да се раздѣли на двѣ равни части, отъ които горната частъ да се продаде на Самоводенската селска община, а долната частъ, сѣверната, да се продаде на Хотнишката селска община, като за граница между двѣтѣ села да служи пътятъ, който, идейки отъ Самоводенъ, прѣсича поляната приблизително по срѣдата. Освѣнъ това, да остане непродадено пространството отъ 20—30 м. напиръ по цѣлото протязание на поляната, отъ къмъ извора, което да се счита за държавно, но да се остави и на двѣтѣ села да имъ служи за прѣкарване на добитѣка къмъ извора. Тая продажба ще стане по слѣдующитѣ цѣни: „Калиманската поляна“ по 18 л. декарѣтъ, „Харманлъжкѣтъ“ и „Гробищата“ по 5 л., а „Каябунарската поляна“ по 15 л. декарѣтъ. Изплащането на паритѣ да стане въ 5 години и на 5 падежа, начиная отъ датата на прѣдаване имотитѣ на купувачитѣ.“

Това рѣшение Министерството на Финанситѣ съ двѣ писма по редъ иска да се вземе като допълнително и пояснително на онова, което ви казахъ по-рано. Комисията е на мнѣние, че трѣбва да се поправи онова рѣшение, и моли Народното Прѣдставителство да гласува това рѣшение.

Г. Недѣлковъ: Това рѣшение е отъ миналото Народно Събрание и съ прѣдложението си комисията сега иска видоизмѣнението на това рѣшение, за да може чешмата, която се намира въ това мѣсто, да бѣде обща, същеврѣменно като се отпусне и едно мѣсто отъ десетина метра, което да остане държавно. Азъ ще моля само това мѣсто отъ десетина метра да се увеличи, за да нѣма караници и бой между двѣтѣ села, на които е останало да поятъ само отъ тая чешма добитѣка си, при всичко че тя е много гурѣ. Затова моля да остане държавно мѣстото и да се увеличи на 100 м. за да не се каратъ. (Докладчикъ Ц. Мисловъ: Не е 10 м., а е 20—30 м. напиръ по цѣлата дължина.) А колко е дължината? (Докладчикъ Ц. Мисловъ: Не ми е извѣстно.) Азъ много добрѣ зная мѣстото, затуй искамъ да се увеличи и затова казвамъ, че това мѣсто е малко.

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Министерството на Финанситѣ е изучило въпроса на самото мѣсто и то прави това прѣдложение.

Г. Недѣлковъ: Мѣстото бѣше и досега държавно. Тѣ тамъ пасатъ и поятъ добитѣка си и затова моля да се увеличи широчината на 50 м.

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Е добрѣ. Азъ се съгласявамъ съ мнѣнието на г. Недѣлкова, да бѣде 50 м. широчината.

Прѣдседателъ: Понеже никой другъ не иска думата, турямъ на гласуване прѣдложението на комисията така, както г. докладчикѣтъ се съгласи съ мнѣнието на г. Недѣлкова, и моля ония г. г. народни прѣдставители, които сж затова прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Постѣпила е молба отъ жителитѣ на с. Дондуково, Василевска община, Ломска околия. Съ това си прошение Дондуковчени искатъ да имъ се продаде една правителствена земя, която се намира въ района на това село, отъ около 2.000 и нѣколко декара. Сжщо такова прошение за сжщата земя е постѣпило и отъ с. Крива-бара, Ломска околия — а това държавно мѣсто се намира между тия двѣ села, — и тѣ тоже искатъ да купятъ това мѣсто, защото имали нужда отъ него. Комисията е искала мнѣние отъ Министра на Финанситѣ, който, като е изучилъ въпроса добрѣ на самото мѣсто, е далъ мнѣние, че се съгласява да се отсѣжни цѣлата държавна земя не само на едното, а на двѣтѣ села, съразмѣрно съ нуждитѣ имъ; така щото, да не стане нужда, когато отиватъ отъ едното село въ другото, да минаватъ прѣзъ нивитѣ на другото село и да ставатъ караници. Та Министерѣтъ е съгласенъ да имъ се продаде подъ слѣдующитѣ условия: „Моето мнѣние е“ — казва г. Министърѣтъ, — „да се раздѣли въпросната държавна земя, възлизающа на около 2.800 декара, между двѣтѣ села, споредъ нуждитѣ имъ, по 8 л. декарѣтъ, платими въ 5 години.“

Комисията, като има прѣдъ видъ това мнѣние, рѣши и моли Народното Събрание чрѣзъ мене и то да се съгласи, щото тия 2.800 декара държавна земя да се продадатъ по половина на жителитѣ на с. Дондуково и на жителитѣ отъ с. Крива-бара, съразмѣрно съ нуждитѣ имъ, по 8 л., платими въ 5 години.

С. Арсениевъ: Г-да народни прѣдставители! Вѣрно е, че тази мѣстность, която искатъ жителитѣ на с. Крива-бара и ония отъ с. Дондуково, е мѣстность, която влиза въ района на землището на тия двѣ села; вѣрно е сжщо, че с. Дондуково, което се състои отъ около 70 кѣщи, има едно на друго на кѣща, ливади, ниви, работна и неработна земя около 60 декара. Единъ пътъ щомъ е това така, щомъ е то полско село, нѣма съмнѣние, че е необходимо нужно да имъ се продаде тая земя. Въ

Х-то Обикновено Народно Събрание комисията, като е събрала данни отъ респективниятъ учреждение, дошла е до убѣждение, че за тази земя, като се вземе нейната качественостъ и разположение, не трѣбва да се взема повече отъ 5 л. за всѣки декаръ, платими въ 6 години. Въ извънредната сесия, обаче, постѣпиха отново такива прошения и прошетарната комисия по реда си трѣбваше да се занимае отново съ тѣхъ. Изпрати тая прѣписка въ Министерството на Финансите, което отъ своя страна, слѣдъ като събрало всички подробни свѣдѣния, които се отнасятъ до тия земи, и като е взело въ съображение исканията на тѣзи двѣ села, намѣрило, че за разрѣшението на този въпросъ най-добъръ и най-справедливо ще бѣде да се продаде тая земя на тия двѣ села. Искамъ да кажа, г-да народни прѣдставители, че ако досега въ Народното Събрание сѣ продадени много държавни земи само по 5 л. декарътъ, то за западния край, дѣто декарътъ на публиченъ търгъ се продава по 50 ст., ще бѣде сравнително скъпо, ако се продаде тая земя на жителитѣ отъ с. с. Крива-бара и Дондуково по 8 л. декарътъ. Ето защо азъ ще моля Народното Събрание въ този случай да бѣде послѣдователно, понеже по-рано прошетарната комисия се е изказала да се продаде декарътъ по 6 л., платими въ 5 години, ще моля и сега да се продаде тая земя на Крива-бара и Дондуково, както комисията се е изказала, само съ по-малка цѣна, т. е. по 6 л., платими въ 6 години.

Т. Влайковъ: Крива-бара колко земя има?

Прѣдсѣдателтъ: Никой не иска думата.

Турямъ на гласуване прѣдложението на комисията, да се продаде тая земя на жителитѣ отъ с. с. Крива-бара и Дондуково по 8 л. декарътъ. Моля ония г. г. прѣдставители, които сѣ за това прѣдложение, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събраието приема

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Постѣпила е една молба отъ Попинското селско-общинско управление, Силистренски окръгъ и околия. Селото, състояще се отъ 320 къщи и 1.857 жители, граничи съ р. Дунавъ и съ с. с. Гарванъ, Ялчатаджка и Вътрешъ. Цѣлото имъ пасище се състои отъ 3.000 декара, което всѣка година се залива отъ Дунава. Въ 1899 г. сѣ имали 2.280 глави едъръ добитѣкъ и 7.905 глави дребенъ. Прѣди 7—8 години имъ се отнело отъ Държавата пасището, което сѣ имали; дотогава тѣ сѣ имали около 4—5 пхти повече добитѣкъ, отколкото иматъ сега, по причина на тѣсното пасище, което ги заставлява отъ година на година да губятъ въ добитѣка си. Почти всѣка година, казватъ, плащаме по 1.000 л. на Османъ Бей отъ с. Доймушларъ, за да пуца на паша работни ни добитѣтъ въ собствената си гора, която отстои 11 км. далечъ отъ Попина, и сме принудени да плащаме 2—3 л. на глава само за паша. Единствената имъ паша била балтата къмъ бла-

тото, но прѣди 14 години Държавата отнела и нея и я дала на прѣдприемачъ, вѣлѣдствие на което сѣ принудени да даватъ постоянно глоба за откупуване на добитѣка си отъ тоя насмателъ. Искатъ, прочее, да имъ се отстъпятъ за безплатна паша островитѣ въ Дунава подъ название „Параскева“, „Гаргалжъ“ и „Чибуклукъ“, отъ които и по-рано сѣ се ползували безплатно, и балтата около блатото. Независимо отъ това, да се отстъпи безплатно въ владѣние на с. Попина и блатото между Попина и Гарванъ въ всичкитѣ му граници, а ако нѣма възможностъ да се отстъпи цѣлото, то поне пасището до него, което да имъ послужи за пасище на добитѣка, а островитѣ: „Параскева“, „Гаргалжъ“ и „Чибуклукъ“ съ материала имъ, ако нѣма възможностъ да имъ се отпуснатъ, то поне да си пуцатъ въ тѣхъ добитѣка на паша безплатно.

Искано е мнѣнието отъ Министерството. Слѣдъ като е изучило, разбира се, въпроса, Министерството явява слѣдующето въ комисията: „Прѣдъ видъ на горѣказаното, моето мнѣние е, за въпросното блато да се произведе публиченъ търгъ, съгласно закона за продаване, размѣняване и експлоатиране държавнитѣ недвижими имоти, и Попинчани да го купятъ, ако иматъ необходима нужда отъ него, и ако желаятъ, освѣнъ това, да се ползуватъ още и отъ пашата въ упоменатитѣ острови, то да плащатъ установената такса, която е доста умѣрена. Само по такъвъ начинъ се съгласява Министерството да се направи тая отстъпка.

Комисията като имаше всичко това прѣдъ видъ, не можа да дойде до друго рѣшение, освѣнъ до слѣдующето, че могатъ да бѣдатъ удовлетворени просителитѣ отъ с. Попина само въ тая смисълъ, както се изказва и Министерството, т. е. блатото да се продаде на публиченъ търгъ и, ако Попинчани иматъ нужда, да го купятъ, а, за да пуцатъ добитѣка си на паша въ островитѣ, трѣбва да плащатъ установената отъ закона за паша такса, която е съвършено малка.

С. Войковъ: Нѣма какво повече да говоря отъ това, което изказа г. прѣдсѣдателтъ на комисията, защото той твърдѣ добъръ изложи туй, което е писано въ заявлението, и отъ това повече азъ нѣмаше какво да кажа. Но само чудно ми се вижда, защо да се продаде на публиченъ търгъ, и тогавъ селянитѣ отъ с. Попина, ако желаятъ, да купятъ. Не ще съмнѣние, че тѣ не ще могатъ да го купятъ. Всѣки пхтъ, когато се дава единъ имотъ на прѣдприятие, ще се яви единъ отъ тѣзи, които г. Кирковъ нарича буржуазни лица, ще се завре и ще иска да си пхне гагата, и тогава може да се групиратъ всичкитѣ селяни, но не ще могатъ да го купятъ. Затуй, като се съгласихме да се продаде на с. с. Дондуково и Крива-бара по 8 л., азъ правя прѣдложение, по 10 л. макаръ, платими въ 10-на години, или както се съгласите, да имъ се отстъпи тая паша. Инакъ, е невъзможно на търгъ да го купятъ.

Прѣдсѣдательтъ: Турямъ на гласуване прѣдложението на комисията и моля ония г. г. прѣдставители, които сж за приемането на това прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събраието приема.

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Постъпило е едно прошение отъ жителитѣ на с. Раяновци, Видинска околия, отъ 10 октомврий 1899 г., въ което съобщаватъ, че имъ били отстъпени отъ Държавата чифлишки земи подъ наемъ; не могли да платятъ този наемъ и отъ 27 кшци били продадени около 12 за изплащане на този наемъ. Сега се иска за доизплащането на този наемъ 7.665 л., но тѣ не могатъ да го платятъ и сега ще слѣдва да се продадатъ и другитѣ кшци. Затова молятъ да имъ се прости наемътъ, да имъ се отстъпи земята безплатно и да имъ се повърнатъ продаденитѣ кшци. Всичкитѣ земи, казватъ, сж били записани вече оттогазъ още на тѣхно име, и тѣ си плащатъ поземелния налогъ.

Комисията е искала отъ Министра на Финанситѣ за да изучи този въпросъ и да даде своето мнѣние по съдържанието на молбата. Г-нъ Министрътъ на Финанситѣ е изучилъ въпроса и казва, че наемътъ не е 7.665, който още се дължи за доизплащане, а е 4.153 л. и 2 $\frac{1}{2}$ ст., защото другата частъ е внесена, за който наемъ Министерството е съгласно да имъ се опрости, а относително отстъпването на земитѣ и повръщането на продаденитѣ кшци не е съгласно.

Комисията, като разгледа това прошение, заедно съ изучаванията на г. Министра и неговото мнѣние, взе слѣдующето рѣшение: наемътъ, който е 4.153 л. и 2 $\frac{1}{2}$ ст., дължимъ още, да се опрости, защото аслж нѣма откъдъ да се събере, защото половината село е продадено и земята, която му е дадена, тя е въ тѣхно владѣние. Тѣ плащатъ данъка и, слѣдователно, като не могатъ да плащатъ наема, не могатъ и да я купятъ, та да имъ се отстъпи само на безплатно ползуване, но не и въ собственостъ, за да не могатъ нито тѣ, нито кредиторитѣ да я продаватъ. А относително възвръщането на 12-тѣ продадени кшци, засега това да се не удовлетворява. Слѣдвателно, и азъ моля г. г. народнитѣ прѣдставители да се съгласятъ и приематъ това рѣшение на комисията: да имъ се опростятъ 4.153 л. и 2 $\frac{1}{2}$ ст., недоизплатенъ наемъ и да имъ се отстъпи чифлишката земя на вѣчно безплатно ползуване. (И. Бобековъ: Нѣмаме такъвъ законъ! Това е цѣла собственостъ!) Не е собственостъ; тя е друго. Ако е собственостъ, може да я продадатъ.

Прѣдсѣдательтъ: Никой не иска думата. Турямъ на гласуване прѣдложението на комисията.

И. Вобековъ: Да се гласува най-напрѣдъ прѣдложението на Правителството.

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Правителството нѣма прѣдложение и не може да има прѣдложение въ

случай. Правителството е дало едно свое мнѣние и комисията, ако ще, ще се съгласи съ него, ако не ще, нѣма да се съгласи. Така щото, въ случай, Правителството нѣма никакво прѣдложение.

С. Бабаджановъ: Да се гласува мнѣнието на Правителството!

К. Мирски: Г-да народни прѣдставители! Както стмъ ималъ случай не веднажъ да си кажа мнѣнието въ Народното Събрание, прошенията трѣбва да служатъ за материалъ за законопроекти, които би направили нѣкои депутати, или да се пращатъ въ надлежното Министерство за да се направи законопроектъ, или за искане по тѣхъ обяснения, или да се пращатъ на надлежния министъръ съ прѣпорѣка да направи нѣщо по тѣхъ. А у насъ, по днешния редъ, прошенията често засематъ мѣсто на законопроекти. Ние имаме, прѣди всичко, основенъ законъ, който, напр., казва, че отстъпване на държавни имоти става по законодателенъ редъ. Азъ гледамъ на прѣдметното правителствено прѣдложение като такова, и моля най-напрѣдъ то да се гласува, а по втората частъ нека отъ комисията направятъ законопроектъ, да се подпише отъ $\frac{1}{4}$ отъ присѣдствующитѣ народни прѣдставители, съгласно чл. 103 на конституцията, и тогава да го разгледаме. Тукъ единъ прѣдставител не може да внесе само съ своя подписъ законопроектъ, а пѣкъ единъ отъ вѣнка може да даде едно прошение и да се вземе по него рѣшение, като да е то законопроектъ. Това е противъ конституцията. Азъ моля да се гласува прѣдложението на Правителството, сѣ едно, първата частъ отъ мнѣнието на комисията — най-сетнѣ може нѣкои да гласуватъ само за първото.

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Най-малко азъ имамъ желание да се прѣпираме и да споримъ, да губимъ врѣме, а особено за работи, които не сж основателни. Азъ, като депутатъ, не правя никакво прѣдложение, за да се изискватъ подписитѣ на 40 души прѣдставители. Азъ ви докладвамъ една молба на жителитѣ отъ с. Раяновци, въ която искатъ много нѣща. Прометарната комисия събра свѣдѣния какъ стои тази работа, за която тѣ се оплакватъ, и намира, че трѣбва да я уважи. Комисията рѣши така да ти удовлетвори, въ такъвъ размѣръ. Нѣма прѣдложение на Правителството и не може да има; нѣма прѣдложение и на депутатъ, за да се подписва отъ 40 души народни прѣдставители, и съвсѣмъ не противорѣчи на конституцията това, което азъ като докладчикъ на прометарната комисия докладвамъ. Моля, прочее, г. прѣдсѣдателя да го подложи на гласуване.

К. Калчовъ: По кой начинъ ще се гласува, струва ми се, че е второстепенно нѣщо, но ако приемемъ мнѣнието на комисията, ние създаваме два лоши прецедента. Азъ зная нѣколко пѣти земи

сж били отстъпвани, но въ форма на изключение. Обаче, правъ е г. Мирски като казва, че продаване на държавни земи трѣбва да става по законодателенъ редъ.

Вториятъ лошъ прецедентъ е тоя: какво ще рѣче безплатно ползуване до животъ, (С. Бобчевъ: Вѣчно!) вѣчно ползуване? Това, по другъ начинъ казано, е, да се продаде безъ пари, или да имъ се подари. Затова азъ мисля, че не трѣбва да създаваме лоши прецеденти и да си играемъ съ такива работи. Азъ бихъ желалъ да чуя мнѣнието на г. Министра на Финанситѣ, като въ всѣки случай казвамъ, че продажбата на държавни земи трѣбва да става по законодателенъ редъ.

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Г-да народни прѣдставители! Или азъ недочувамъ, или не можемъ да се разберемъ. Азъ моля г. Мирски да има търпѣнието да ме изслуша и ще му кажа какво е рѣшила комисията. Жителитѣ на с. Раяновци, които нѣматъ една педя земя и сж заселени... (Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: Азъ зная по-рано въпроса, прѣди да го знаете Вие. Азъ съмъ пращалъ комисия!) Моля! Г-нъ Министъръ-Прѣдсѣдателъ послѣ ще си даде своето мнѣние, отдѣлно, ако желае, отъ това, което е дала комисията. Моля да се изслуша докладътъ. Жителитѣ на с. Раяновци нѣматъ собствена земя; около 20—30 къщи сж се заселили на една турска чифлишка земя, откупена отъ Държавата, въ врѣмето на чифлишката комисия, заселили сж се тамъ, като имъ е дадена подъ наемъ; не сж били въ положение да плащатъ такъвъ скъпъ наемъ, вслѣдствие на което на половината къщитѣ сж продадени и сж останали да снѣтъ подъ стрѣхитѣ на другитѣ села, като сж останали да дължатъ 4.153 л. и 2½ ст. още за доизплащане на досегашния наемъ. Тѣзи хора молятъ Народното Сѣбрание да имъ отстъпи тая земя, да имъ я подари, както е подарявало и на много други, да имъ се опрости сумата и да имъ се повърнатъ продаденитѣ къщи. Разбира се, тѣ искатъ да имъ я оставятъ да разполагатъ съ нея, както искатъ. Министърътъ на Финанситѣ съ това писмо се изказва, че е съгласенъ да имъ се опрости сумата 4.153 л. и 2½ ст. — бившиятъ министъръ Тодоръ Ивановичъ; но не е съгласенъ да имъ се възвърнатъ продаденитѣ къщи и да имъ се отстъпи или подари тая земя. Комисията въ своитѣ разисквания дойде до заключение и взема слѣдующето рѣшение: да имъ се отстъпятъ тѣзи пари, защото нѣма отдѣ да платятъ и ще имъ се продадатъ и другитѣ къщи; би трѣбвало, независимо отъ това, да имъ се отстъпи тая земя на правоползуване безплатно, а не да бжде тѣхна собственостъ, защото, ако е тѣхна собственостъ, тѣ ще могатъ да я продаватъ и кредиторитѣ ще могатъ да я присвоятъ; значи, да могатъ да се ползватъ безплатно, а не и да я отчуждаватъ. Това е мнѣнието на комисията и моля да го приеме.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: Азъ напълно одобрявамъ това, което е рѣшилъ тогавашниятъ Министъръ на Финанситѣ. Това е най-правилното рѣшение. Собствено, не трѣбваше да се прощава тѣй лесно и наемътъ, но понеже сж го правили досега всички български Народни Сѣбрания, безъ изключение — зная такива рѣшения много, — желая да рѣшите да имъ се опрости наемътъ, но по никакъвъ начинъ да не имъ се дава земята даромъ. Винаги се е рѣшавало отъ Народното Сѣбрание да се продаватъ правителствениѣ земи, но по никакъвъ начинъ да се не харизватъ. Чифлишката комисия още въ 1884 г. съмъ я пращалъ тамъ и имъ се продаде земята, но хората като не сж заплатили нищо, Правителството си я е взело назадъ. Сега искатъ да имъ се даде даромъ. Това е хайнаджилжкъ, на който не трѣбва да приучваме населението. По никакъвъ начинъ да имъ се не дава даромъ. (К. Мирски: Законопроектъ трѣбва!) Не е работата въ законопроекта, а просто да се не отстъпва; защото всички депутати злоупотребяватъ като казватъ на избирателитѣ си: не плащайте, ще ви ги опростимъ! (Докладчикъ Ц. Мисловъ: Азъ не съмъ оттамъ! — Смѣхъ.) Извинѣте. За присъствующитѣ не се говори. Но ще ви кажа, че нито една стотинка, досега не е платилъ Кюстендилския окръгъ за откупването на господарскитѣ чифлици и земи. Затова азъ ще ви моля, простѣте имъ наема, който дължатъ на Правителството, а земята, ако искатъ, да си я купятъ.

Прѣдсѣдателъ: Турямъ на гласуване най-напрѣдъ прѣдложението на Министерството: да се опрости наемътъ, който иматъ да даватъ, 4.153 л. и 2½ ст., и моля ония г. г. народни прѣдставители, които сж за това прѣдложение, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Сѣбранието приема.

Сега слѣдва втората частъ на прѣдложението — да имъ се подари тази земя, която иматъ сега. (Н. Цановъ: За правоползуване.)

Който приема тѣхното прѣдложение, моля да вдигнатъ рѣка. (Никой не вдига.) Сѣбранието не приема.

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Има постѣпила молба отъ Провадийското градско общинско управление, въ която, като излага една зла тамъ своя рѣка, на която нѣмало мостъ и която е била причината ежегодно да се даватъ и хора, и добитѣкъ, иска отъ Народното Сѣбрание да имъ се отпусне безплатно 500 погонни метра отъ старитѣ релси за да си поправятъ моста на тази рѣка. Комисията е прѣпратила това прошение въ Министерството на Финанситѣ да изучи този въпросъ и да даде по случая своето мнѣние. Министърътъ на Финанситѣ е изучилъ въпроса заедно съ другитѣ министри, Министърътъ на Обществениѣ Сгради и пр., и възвръща прошеието съ мнѣние да се удовлетвори, като даже ходатайствува да се отстъпятъ безплатно тѣзи 500 погонни метра стари релси за да си

направят моста. Комисията взе тоже въ такъв смисъл рѣшение, и азъ моля Народното Събрание да се съгласи и имъ отстъпи.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: Азъ бихъ тоже ходатайствувалъ да имъ се отстъпятъ, защото, който е минавалъ покрай Провадия и който е челъ вѣстникитѣ, ще знае, че тя страда три-четири години подъ редъ отъ наводнения. Малко сж виновати и самитѣ жители, но сѣ таки наводнения е опустошило града; жителитѣ сж виновати, защото не сж чистили коритото на рѣката. Тамъ рѣкитѣ сж съ тѣсни корита, които постоянно насипватъ, и тѣ не сж ги прокопавали, както сж правили турцитѣ, тѣй щото между водата и мостовѣтъ не остава никакъвъ аралжкъ. Казватъ хората, че напрѣдъ е могло да се mine отдолу даже съ конь, а сега нищо подобно нѣма, и то не въ врѣме на наводнение, а въ обикновено врѣме; сега водата достига до горната част на моста. За да повдигнатъ мостовѣтъ, тѣмъ трѣбватъ релси. Прѣдъ видъ на положението на града, азъ моля да се отпуснатъ тия релси, както е, впрочемъ, рѣшила и комисията.

Прѣдсѣдателъ: Турямъ на гласуване прѣдложението на комисията и моля, които го приематъ, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ П. Мисловъ: Постъпила е една молба отъ Гаргалжкското училищно настоятелство, Балчикка околия, Варненски окръгъ, съ която молятъ да имъ се отпусне даромъ държавната нива, находяща се въ мѣстността „Кара-Базирганъ“, та да могатъ да я причислятъ къмъ училищнитѣ имоти и да издържатъ училището. (Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: Колко уврата е?) Чакайте, търся да видя сега . . . Около 95 декара е. Това прошение е ходило въ Министерството на Финанситѣ и г. Министърътъ на Финанситѣ съ своето писмо е изказалъ мнѣние, че е съгласенъ да се отстъпи тази нива на това село, за да поддържа училището си. Комисията е рѣшила да се отстъпи тая нива и моли Народното Събрание да я отстъпи.

Прѣдсѣдателъ: Турямъ на гласуване прѣдложението на комисията и моля ония отъ г. г. прѣдставителитѣ, които го приематъ, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ П. Мисловъ: Постъпило е едно прошение отъ Врачанската окръжна постоянна комисия, въ което излага, че по искането на г. Министра на Войната е била рѣшила да се построи казарма въ гр. Враца, каквато е и построена, за която сж изхарчени много пари — около триста и нѣколко хиляди лева; вслѣдствие на тия много похарчени пари комисията е направила единъ дългъ къмъ Българската Народна Банка отъ около 110.000 л., които съ разпоскитѣ и лихвитѣ, защото се сѣдили, възлизали на около 160 и нѣколко хи-

ляди лева. За изплащането на тая сума е билъ наложенъ запоръ на всички доходи, както се научихъ, на Врачанската окръжна постоянна комисия, така щото тя е въ невъзможност вече да функционира. Вслѣдствие на това моли, ако не да се изплати цѣлата стойностъ отъ Държавата за тѣзи казарми, то поне Държавата да поеме дълга къмъ Банката отъ около 110.000 л. Комисията разгледа това прошение. Има доставено удостовѣрение отъ сѣдебнитѣ пристави, съ които се удостовѣрва, че дѣйствително такава голѣма сума се дължи. Даже има и телеграма отъ Банката, въ която се казва, че дотогава, до датата, която носи телеграмата, дългътъ къмъ Банката възлизалъ на 125.750 л.

Комисията прѣдъ видъ на това, че Държавата нѣма пари, остави прошениято безъ послѣдствие, обаче, по искането на народния прѣдставителъ г. Йонкия Гърковъ, който заяви, че желае да бѣде докладвано прошениято въ Народното Събрание, на основание чл. 75 отъ вътрѣшния правилникъ, азъ ви го докладвамъ.

Д. Вълчевъ: Г-да народни прѣдставители! Вие сте свободни да рѣшите въпроса така или иначе, но менѣ ми се струва, че почитаемата комисия не е изпълнила докрай дълга си, като не е прѣпри- тила това прошение на г. Военния Министъръ, за да се искатъ нѣкои свѣдѣния отъ него. Въ това писмо се казва, че „ние сме влѣзли въ споразумѣние съ Военното Министерство да построимъ казармата на II или III артилерийски полкъ въ Враца, изхарчили сме повече отъ 300.000 л. пари и казармата е въ рѣцѣтъ на военната власть, или просто да се каже: Военното Министерство е фактически владѣ- тель“. Окръжната комисия не иска да плати паритѣ, защото съ наложили запоръ на всичкитѣ доходи, та не може да функционира и, слѣдователно, не може да посрѣща нуждитѣ на окръга. Тя не иска тѣзи 300.000 л., но иска да се отърве отъ плаща- нето поне на това, което е задлъжняла за смѣтка на Военното Министерство. Тя казва: Военното Ми- нистерство да поеме тоя дългъ върху си и по та- къвъ начинъ въ продължение на една или повече години да има имотъ, а ние да се отървемъ отъ дълга. Така щото, ако има такава нѣщо, ако има такава съгласие, най-малкото което трѣбова да се направи е, че трѣбваше да се вземе мнѣнието на респективния Воененъ Министъръ и да се дадатъ обяснения: дали е правенъ такъвъ ангажментъ отъ страна на Военното Министерство, обѣщавало ли е то, че ще спомогне, влизало ли е въ споразумѣние, а ако не е, тогава да каже г. Военниятъ Министъръ или да обясни сега и да се тури край на въпроса. Но менѣ ми се струва, че ще бѣде много прибръ- зана работа, ако се остави безъ послѣдствие това искане на Врачанската окръжна постоянна комисия. Азъ не искамъ да влизамъ въ подробности и да го- воря за тия здания, за тия сгради, които сж дадени на военната власть, както и за това, дѣто тя е турила рѣка на извѣстно пространство земя около

казармитѣ, дѣто е направила градини, складове и т. н. Това е направено за улеснение, а тѣ не искатъ да направятъ нищо за да улеснятъ постоянната комисия. Затова ще моля да се вземе въ внимание отъ страна на почитаемото Народно Събрание да се прати настоящето писмо на постоянната комисия на военната властъ, да изучи въпроса, да даде мнѣнието си какъ мисли да се рѣши този въпросъ въ тоя случай и тогава да рѣшите така или иначе въпроса. Не стане ли така, Врачанската постоянна комисия ще заведе още утрѣ процесъ да иска да ѝ се повърнатъ казармитѣ. За какво ще да ѝ послужатъ тия казарми, не знамъ, но като сж похарчени толкова пари, тя има право да си иска паритѣ, ако не ѝ се оказва никаква помощ.

Министъръ генералъ-майоръ С. Паприковъ : Г-да народни прѣдставители! Въпросътъ за Врачанската казарма е еднакъвъ съ въпроса за всички други казарми, които сж строени отъ окръжиятъ и общинитѣ. Всички казарми, които сж построени досега, сж откупени отъ Държавата; оставатъ да се дооткупватъ само Старозагорскитѣ и Врачанскитѣ казарми. Казармитѣ, които сж построени въ Севлиево, сж откупени; също откупени сж казармитѣ и въ Плѣвентъ, Търново, Ломъ, Ямболъ и т. н. Всички казарми, казвамъ, които сж строени отъ окръжнитѣ постоянни комисии и общинитѣ, накрая въпросътъ се е свършилъ, че сж откупени отъ Държавата, и обикновено казармениятъ въпросъ се е разрѣшавалъ така, че казарми, за които сж харчени по 500—600 хиляди лева, а не струватъ повече по самата си стойностъ отъ 300 хиляди лева, накрая Военното Министерство ги откупува съ 100—150 хиляди лева; приемаме дълговетѣ имъ къмъ Банката, която разсрочва на нѣколко години изплащането на лихвитѣ и погашението имъ. Изплащането става отъ обикновенитѣ бюджетни сръдства, отъ параграфи за ремонтъ и наемъ помѣщения. Сега-засега Военното Министерство не е въ прѣговори съ Врачанската окръжна постоянна комисия. При мене сж дохождали нѣколко депутации, които сж искали и съ тѣхнитѣ казарми да постигнатъ така, както съ другитѣ, обаче, азъ съмъ отказвалъ подъ прѣдлогъ, че Военното Министерство не разполага съ никакви сръдства да се земе съ откупването на тия казарми и че Врачанската постоянна комисия трѣбва да почака реда си. Ако на всичкитѣ общини и окръжия сж откупени казармитѣ, вѣроятно, че ние, щемъ-нешемъ, ще откупимъ и Врачанскитѣ. Защото, както и г. Вълчевъ напоми, Военното Министерство, собствено, нѣма задължение съ Врачанската окръжна постоянна комисия, както не е имало нито съ Търновската, нито съ Севлиевската, нито съ Ямболската, нито съ Ломската — съ никоя окръжна постоянна комисия не е имало задължение, че ще откупува, или че ще плаща наемъ; прѣдложенията сж били: окръжнитѣ комисии да правятъ тамъ казарми, а Военното Министерство се е задължавало да държи войска въ тѣхъ. Това е ангажиментътъ

на Военното Министерство. При всичко това, всички окръжни и градски казарми досега построени сж откупени, съ изключение само на Старозагорскитѣ, които сега се откупуватъ, и Врачанскитѣ. Въ настоящее врѣме едно съглашение между Врачанската окръжна постоянна комисия и Военното Министерство нѣма, макаръ че нѣколко пѣти сж дохождали депутации и, както казахъ, азъ съмъ отказвалъ, защото сръдствата на Военното Министерство сж до толкозъ ограничени, че то не може да се земе сега съ откупването на тѣзи казарми.

Г. Недѣлковъ: Азъ мисля, че най-справедливо е рѣшението на комисията, и азъ ще моля да се присеме то. Историята на казармитѣ всѣки отъ вастъ знае, г-да прѣдставители, нѣма нужда да повтарямъ. Никакви задължения, както самъ г. Военниятъ Министъръ каза, не сж ставали отъ Военното Министерство спрѣмо общинитѣ или постояннитѣ комисии, да правятъ казарми; напротивъ, окръжнитѣ постоянни комисии, които искаха да се държи въ градоветѣ имъ войска, подъ прѣдлогъ да се развива търговията, си строеха казарми, като молѣха Министерството да се задължи да държи въ тѣхъ войска и Министерството се е задължило. Тѣй щото, никой не е билъ по главата Врачанската постоянна комисия да прави казарми. Напразно плаши г. Вълчевъ, че щѣли да си взематъ казармитѣ. Азъ съмъ увѣренъ, че Военното Министерство ще поиска да си вземе оттамъ войската, и тѣ пакъ ще молятъ Министерството да прати войска. Освѣнъ туй, азъ ви моля да не приемате това прѣдложение на г. Вълчева, да се проводи прошенито въ Министерството и т. н.; защото съ това ще се насърчатъ още постояннитѣ комисии да правятъ казарми.

Колкото се отнася до Търновскитѣ казарми, нашата окръжна постоянна комисия въ Търново, както навсѣкждѣ, и ти направи казарми, които ѝ коштуватъ повече отъ 1.000.000 л. Обаче, ти не ги продаде на Министерството, но слѣдъ като даде всички разходи, ти ги отстъпи на Военното Министерство, и Военното Министерство ги държи и поправи. (Министъръ генералъ-майоръ С. Паприковъ: Не е вѣрно! Военното Министерство плати 500.000 л., а самитѣ казарми не струватъ 200.000 л. — Смѣхъ.) Моли ви се! (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: Не заблуждавайте!) Не е вѣрно, че е платило Военното Министерство за тѣхъ. (Министъръ генералъ-майоръ С. Паприковъ: Вѣрно е!) Истина, похарчило е Министерството, но отпослѣ, за да ги поправи. (Министъръ генералъ-майоръ С. Паприковъ: Не е вѣрно!) Когато прѣдадохме казармата тя бѣ нова, чиста, а послѣ Министерството е похарчило за поправка. Тѣй е въпросътъ; азъ много добръ го знамъ. Знамъ, че една буря изкърти и събори покрива и Военното Министерство отпослѣ е похарчило, за да я поправи. (Министъръ генералъ-майоръ С. Паприковъ: Не е вѣрно! Военното Министерство похарчи послѣ 70.000 л. за поправка.) Тѣй щото, азъ моля да се

приеме мнѣнието на комисията, за да не се насърчаватъ съ това комисиятъ да строятъ казарми.

С. Арсениевъ: Г-да народни прѣдставители! Вѣрно е, че окръжнитѣ и общински съвѣти отъ десетки години всички прѣживяватъ една болестъ, всички обичатъ съ окръжни и общински срдѣства да строятъ казарми, общински конюшни и училища. Впоследствие, когато срдѣствата на окръжнитѣ съвѣти и общинскитѣ сж слаби, за да покриятъ дълговетѣ си за изплащане на тѣзи казарми, тѣ се обръщатъ къмъ Народното Събрание и искатъ помощи. Съгласѣте се, г-да народни прѣдставители, че този начинъ да се искатъ пари, да имъ се опрощаватъ суми, е отъ естество не особено похвално, да не кажа друго. Окръжнитѣ съвѣти строятъ казарми съ окръжни срдѣства, общинскитѣ — сжщо. И защо правятъ всичко това? Не защото се движатъ отъ много хубави намѣрения, да повдигнатъ въ търговско отношение гражданитѣ, а защото като строятъ, като мине парата прѣзъ ржката имъ, да може и на тѣхния палецъ да остане нѣщо. Сега, за да се отучатъ окръжнитѣ и общински съвѣти отъ тѣзи работи, да правятъ казарми, азъ мисля, че заслужено трѣбва да се остави искането на Врачанската постоянна комисия безъ послѣдствие. А ако е имало дѣйствително нѣкакви прѣговори между Военното Министерство и постоянната комисия, азъ мисля, че по-нататѣкъ тѣ могатъ да продължаватъ прѣговоритѣ, докато напълно завършатъ, както е възможно. Искамъ да си послужи съ примѣръ. Военното Министерство така взе и Ломската казарма. Ломската казарма бѣше застроена за 70.000, но послѣ, като не можа да се довърши, обърна се къмъ Военното Министерство. Военното Министерство какво направи? То, докато бѣше за 70.000 л. златни... (Не се чува.) и Банката бѣ принудена да тури ржка на срдѣствата на окръжния съвѣтъ. Сега, колко е изплатило Военното Министерство, това не е моя работа, обаче знамъ, че едва може да се е изплатило нѣщо. Военното Министерство, както и всички други, сж научени да взематъ казармитѣ даромъ, заради туй въ чл. 103, забѣлѣжка втора, отъ закона за окръжнитѣ съвѣти е казано, че всички казарми, конюшни, училища и пр. оставатъ за смѣтка на надлежитѣ министерства, за да ги поддържатъ. Защо тогава да отиваме да отпущаме суми на Врачанския окръженъ съвѣтъ, когато знаемъ, че Военното Министерство е турило ржка фактически на тази казарма? Ето защо азъ моля да се остави безъ послѣдствие. (Прѣдсѣдателското мѣсто заема подпрѣсѣдателя г. А. Краевъ.)

Г. Кирковъ: Азъ поддържамъ това, което г. Арсениевъ каза. По въпроса за казармитѣ, особено строенитѣ отъ окръжнитѣ комисии и общинскитѣ управления, трѣбва да признаемъ, че окръжнитѣ комисии и общинскитѣ съвѣти сж правили работи, които не влизатъ въ тѣхната компетентностъ. Окръжнитѣ комисии нѣматъ за функция да правятъ ка-

зарми. Това правене на казарми е прѣдизвикано отъ други съображения. Обикновено нѣколко души, които искатъ да си наредятъ работата въ града, казватъ, че търговията трѣбва да се повдигне, а съ „повдигане на търговията“ тѣ разбиратъ да повдигнатъ себе си. Обикновено дюканитъ имъ или мѣстата имъ сж близо до казармитѣ. Слѣдъ това ще строятъ казарма, която струва 200.000 л., а излиза 500.000 л., така щото тамъ има положителенъ гешефтъ. Отъ друга страна, за да настроятъ населението въ полза на строенето на казарми, казватъ, че Военното Министерство нѣма да държи войската тукъ. Като казватъ това, тѣ смѣтатъ, че Военното Министерство произволно туря войската въ България въ едно или друго мѣсто; тѣй тѣ смѣтатъ и тѣй поддържатъ тая илюзия между населението, че Военното Министерство нѣма планъ въ дислокацията на артилерия, кавалерия и пр., и просто за чернитѣ очи на Врачани то ще държи войска тамъ. По такъвъ начинъ тѣ успѣватъ да изтрѣгнатъ съгласието на населението да строятъ казарми, както е случаятъ и съ Враца. И слѣдъ като похарчатъ 200—300.000 л. за казарми, които струватъ 100.000 л., искатъ сега отъ Народното Събрание да имъ плати борчоветѣ или да имъ прости паритѣ. Това нѣщо не е справедливо, защото не сж питали Държавата когато сж строили казарми, а просто само сж крали, грабили срдѣствата на окръжнитѣ комисии и слѣдъ това се явяватъ тѣ, или тѣхнитѣ наслѣдници, прѣдъ Народното Събрание да казватъ: „платѣте ни паритѣ“. Това е фактъ и затова много е естествено, безсмыслино, дѣто Военното Министерство купува много евтино тия казарми. То чака аслж да купува казарми тогава, когато станатъ йокъ-пахасж. Много вѣрно каза г. Министърътъ, че тѣ може да струватъ и 500.000 л., но една окръжна постоянна комисия или община, която е влѣзла до шия въ борчове, е готова да каже: „отървѣте ни отъ тѣхъ, за да не харчимъ за поправки“. И по този начинъ Военното Министерство си взима казарми евтини. Азъ знамъ другъ единъ примѣръ, дѣто самата военна властъ въ тази смисълъ е дѣйствувала: „ще си вдигнемъ войската, ако не построите казарми“. И всичко това, комбинирано съ тѣзи особени инстинкти на нашитѣ окръжни съвѣтници за грабежъ, всичко това, казвамъ, комбинирано заедно, дава този резултатъ, че се изхарчватъ по 500.000 л. или по 1.000.000 л. за едни казарми, които не струватъ ни половината отъ тая сума, и слѣдъ това обѣсятъ се на шията на Държавата и казватъ: „платѣте ни паритѣ, защото ние не можемъ да платимъ“. Ето защо азъ мисля, че би трѣбвало да се отхвърли това искане на Врачани, и тия хора да си търсятъ белята на главата, както казватъ; жалното е само туй, че, безсмыслино, тая беля ще падне пакъ върху главата на самото население — то ще трѣбва да плаща. Но азъ мисля, че Държавата би трѣбвало да се заинтересува върху този въпросъ и да не оставя нито на общинскитѣ, нито на окръжнитѣ съвѣти

да строят работи, които не сж отъ тѣхна компетентност, нито влизатъ въ тѣхнитѣ функции. (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: То мина вече.) Вие така аслж разбирате, че е минало; оплетохте си копницата и сега казвате: то мина. Така казватъ и въ Враца: сега каквото щатъ да правятъ, ние си взехме паритѣ — жителитѣ отъ Врачанския окръгъ да му мислятъ. А сега нека отговарятъ тѣ прѣдъ Врачанскитѣ избиратели.

П. Папанчевъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ съмъ противъ удовлетворението молбата на Врачанската окръжна постоянна комисия на туй основание, което се обясни и отъ другитѣ г. г. прѣдговоривши, че строенето на казарми не влиза въ прѣмата обязаностъ било на окръжнитѣ постоянни комисии, било на градскитѣ съвѣти и, ако сж строени, тѣ сж строени било за да се ползватъ нѣколко лица, било за да се привлѣче въ града имъ войска, като иматъ прѣдъ видъ, че съ привлечането на тази войска щѣла да бѣде повдигната търговията, или за други нѣкои цѣли. Но каквото и да е, работа е на Военното Министерство да си избира мѣсто, дѣто да строи казарми, и Държавата му отпуща срѣдства за построяване на тѣзи казарми, или както напоследѣкъ почна да ги строи по хозяйственъ начинъ — много економически: вмѣсто за 500.000 л. сега се строятъ казарми за 100.000 л. Та, казвамъ, като не приемемъ молбата на Врачанската окръжна постоянна комисия, съ това ще дадемъ единъ примѣръ на другитѣ градове и градски и окръжни съвѣти, да не строятъ никой пкъ такива работи, защото не е тѣхна работа, и въ сжщото врѣме да вземемъ рѣшение, щото Военното Министерство отсега нататѣкъ да не откупува никакви казарми; който ги е строилъ, нека ги плаща. А ако нѣкои градски и окръжни съвѣти сж прѣвишили своитѣ обязаности и сж правили онова, което не имъ е било работа, нека населението търси смѣтка отъ тѣхъ.

Послѣ, ще кажа азъ, че на много мѣста има казарми такива, каквато е Врачанската, и тѣ не се платиха на окръжнитѣ и общински съвѣти. Въ Сливенъ, напр., имаше градски съвѣтъ, който похарчи 500.000 л. за казарми, за построяването на които не питаха нито населението, нито никого, хвърлиха тѣзи пари на вѣтъра и Министерството не е дало 5 пари досега на градския съвѣтъ за тия казарми, при всичко че имаше ходатайство, каквото е това на Врачанската постоянна комисия. Казаха имъ: „вие сте строили казарми, плащайте си ги; ние, ако нѣма казарми въ Сливенъ, ще намѣримъ войската кждѣ да стои“. И съгласиха се да не искатъ нищо и ги изплатиха докрай. Такива случаи има — и вѣрвамъ и г. Министърътъ на Войната трѣбва да ги знае. Така щото, г. Министърътъ, като знае, че всички казарми сж на Военното Министерство, каквато е Сливенската, може да мисли, че и тя е изплатена, но не е. Само за Ямболската е заплачено една частъ. Та има много казарми, за

които не е платено. Но платено ли е досега или не, Министерството е намѣрило за нужно, намѣрило е за въ неговъ интересъ, вмѣсто да строи за 500.000 л. казарми, да плати остатѣка отъ дълга, и е платило. Но отсега нататѣкъ, като не удовлетворимъ Врачанци, така сжщо да вземемъ едно рѣшение, щото Военното Министерство да не купува никакви казарми, нито да влиза въ споразумѣние съ окръжнитѣ съвѣти да строятъ такива. Ако има нужда то отъ казарми, да ги строи отъ свои срѣдства. Затова именно и Народното Събрание му отпуща кредитъ. Тѣй щото, азъ моля Народното Събрание да се не съгласява съ тая молба. И тѣй виждаме, че държавното съкровище е обременено съ толкова дългове, а пкъ сега — дайте на Врачанци 500.000 л., дайте на други толкова хиляди лева, и вие ще видите, че отъ казарми ще се прѣвиши сумата повече отъ 1.000.000 л. Това не е право. Тѣ сж строили казарми, искали сж войска да имъ прави паради — нека сега теглятъ и послѣдствията.

Д-ръ А. Ходжевъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ мисля, че ние бихме могли да удовлетворимъ претенциитѣ на Врачанци. Впрочемъ, какво искатъ тѣ? „Правихме казарми, затова похарчихме 500.000 л.; имаме нужда отъ 100.000 л. и молимъ Държавата, която и безъ туй има нужда отъ казармитѣ, да поеме остатѣка отъ паритѣ, които взехме отъ Банката“. Менѣ ми се струва, че туй искане е справедливо и интереса на Държавата нѣма да накърнимъ. Държавата ще направи много хубава работа, защото ще поеме едни казарми, които струватъ много по-голямъ сума, отколкото тая, която ще брой за въ полза на постоянната комисия. Казватъ, и има данни, че сж похарчени 500.000 л., а въ всѣки случай дългътъ, който тежи на казармитѣ, е много малъкъ — 100.000 л. Държавата има нужда отъ казарми; войската, която е сега въ Враца, нѣма кждѣ да се помѣщава, освѣнъ въ казармитѣ, и, като ще се помѣщава въ казармитѣ, ще трѣбва да плаща наемъ за тия казарми. Тѣй щото, азъ мисля, че молбата на Врачанци може да се удовлетвори. Впрочемъ, това нѣма да бѣде първиятъ случай. Доколкото азъ знаа, у насъ имаше тоже казарми направени; постоянната комисия бѣше похарчила грамадни суми, а най-послѣ не можеше да прѣдолѣе надъ дълговетѣ и се принуди да продаде казармитѣ на Военното Министерство, и то ги купи, обаче, за много по-долна сума. Независимо отъ това, и на много други мѣста е станало тѣй. Ми се струва, че и въ Сливенъ има сжщата работа — г. Папанчевъ трѣбва да я знае. (П. Папанчевъ: Петъ пари не дадохъ — ние сами ги платихме!) Менѣ ми се струва, че Държавата даде нѣкаква помощъ тамъ. (П. Папанчевъ: Държавата ни плащаше само пари за наемъ, а ние си погасихме цѣлия дългъ!) Достатъчно е, че е плащала наемъ. И тукъ ще плащатъ наемъ. Вмѣсто да плащатъ наемъ, нека платятъ окончателно единъ пътъ за винаги една сума.

Така щото, азъ мисля, че молбата на Врачанци трѣбва да се удовлетвори и Събранието да вземе едно рѣшение въ смисълъ да се поеме дългътъ за тия казарми и тѣ да останатъ за смѣтка на Военното Министерство.

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Въ тази смисълъ ли правите прѣдложение?

Д-ръ А. Ходжевъ: Да, въ тази смисълъ!

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Има думата г. Камбуровъ.

Х. Камбуровъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ мисля, че съгласно чл. 105 отъ конституцията, пунктъ 2, ние не можемъ да се занимаваме съ такива въпроси. Народното Събрание не е дошло тукъ да купува казармитъ на постояннитѣ комисии, на общинскитѣ съвѣти и на частнитѣ лица. Ние, съгласно съ тоя членъ отъ конституцията, имаме право да се занимаваме съ опроцаване на данъци и берии. Ако има такива казарми и т. н., отпущаме извѣстни фондове на Военното Министерство, и то може да влѣзе въ споразумѣние съ тия лица. (Гласове: Тѣй! Много право.) На тия основания азъ мисля, че излишно си губимъ тукъ врѣмето и се занимаваме съ въпроси, които не сж наша работа. (П. Папанчевъ: Тѣй! — Гласове: Да се гласува!)

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Никой не иска думата, затова пристѣпаме къмъ гласуване.

Има три прѣдложения. Първото е на г. Вълчева — да се прѣпрати молбата на Врачанската окръжна постоянна комисия на усмотрѣние въ Военното Министерство. Второто прѣдложение е на г. Д-ръ Ходжева — да се удовлетвори тая малба.

Д-ръ А. Ходжевъ: Азъ оттеглямъ моето прѣдложение и се присѣдинявамъ къмъ прѣдложението на г. Вълчева.

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Добрѣ. Оставатъ двѣ прѣдложения: едното — за изпращане въ Военното Министерство, и другото — да се остави безъ послѣдствие.

Поставямъ на гласуване най-напрѣдъ прѣдложението на г. Вълчева, за прѣпращане молбата въ Военното Министерство, и моля ония, които сж за това прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема. (Нѣ кой отъ прѣдставителитѣ: Събранието не приема — меншество е!) Азъ констатирамъ болшинство — Събранието приема.

П. Папанчевъ: Азъ оспорвамъ!

Квесторъ С. Соколовъ: Болшинство бѣше.

Министъръ-Прѣсѣдатель П. Каравеловъ: Положително съ думи не бихъ желалъ да си играемъ.

Какво значи да се изпрати на Военното Министерство?

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: На усмотрѣние!

Министъръ-Прѣсѣдатель П. Каравеловъ: Какво усмотрѣние, когато Военниятъ Министъръ ви каза, че пари нѣма!

Н. Козаревъ: Г-нъ Министърътъ ви казва, че нѣма смисълъ!

А. Филиповъ: Това е гласувано вече!

Н. Козаревъ: Има оспорване.

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Искате ли повторно гласуване? Очевидно болшинство бѣше! (Гласове! То е прието вече! — Други: Оспорваме!) Сериозно ли оспорвате? (П. Папанчевъ: Да!)

За отбѣгване на всѣкакви прѣспирни, моля тѣзи, които сж за прѣдложението, да се изпрати молбата на Врачанската постоянна комисия на Военното Министерство на усмотрѣние, да станатъ прави. (Н. Козаревъ: Прѣбройте ги сега!) Сега е меншество. Значи, Събранието не приема.

Прочее, остава само по себе си рѣшението на комисията, което е, тази молба да остане безъ послѣдствие.

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Постѣпила е една молба отъ поборника Никола Цвѣтковъ Бакърджията, отъ гр. Ловечъ. Въ тая своя молба, като описва своитѣ подвизи съ Васила Левски, съ Христа Ивановъ отъ Търново и пр., за което е лежалъ по турскитѣ затвори и т. н., описва положението си така. Че допрѣди нѣколко години билъ горски стражаръ; оттамъ го извадили отъ службата по старостъ и недѣжавостъ, защото не е могълъ да изпълнява тая служба; за прѣхраната си е билъ принуденъ да се навърта въ единъ касапски дюкянъ, но и оттамъ го извадили, защото, казва, е старъ и не може да услужа, и сега съвсѣмъ го оставили силитѣ му и не може да изкарва даже прѣхраната си, вслѣдствие на което се е видѣлъ принуденъ да подаде тая молба до Народното Събрание и да иска да му отпусне една пенсия като на поборникъ. Никакви документи не прилага за своитѣ заслуги, но описва какво е правилъ прѣзъ годинитѣ 1874—1878, прѣзъ които е работилъ съ ония лица. Слѣдъ неговия подписъ има една забѣлжка, която казва, че документитѣ му се намиратъ въ пенсионното отдѣление, отдѣто моли да се изискатъ, защото иначе не му ги даватъ.

Прошетарната комисия най-напрѣдъ рѣши, че тя не е длѣжна да отива да събира документитѣ на просители, защото всѣми, който проси нѣщо, трѣбва да удостовери това съ надлежитѣ документи. И прѣдъ видъ на това, че нѣма такива документи, които да удостоверяватъ вѣрността на неговитѣ

твърдени, остави това негово заявление без послѣдствие.

На основание чл. 75 отъ правилника, народниятъ прѣдставителъ г. Ризовъ заяви въ срокъ да бѣде докладвано то въ Народното Сѣбрание и азъ ви го докладвамъ.

Д. Ризовъ: Г-да народни прѣдставители! Подателъ на прошеніето — както ще видите отъ една брошура, която на послѣдѣкъ е излѣзла подъ названіето „Градътъ Ловечъ“ и е написана отъ единъ много почтенъ докторъ въ България, именно Д-ръ Параскевъ Стояновъ — билъ е другаръ на Левски, и даже е билъ заедно съ него, когато Левски е билъ арестуванъ въ Какаринския ханъ. Освѣтъ туй, дълго врѣме въ неговата кѣща е било свѣрталището на Левски, па и всички най-важни книжа, пушки и револвери на Левски сѣ оставяни тамъ и даже и днесъ сѣ още при него. Независимо отъ това обстоятелство, жената на Никола Цвѣтковъ Бахридѣята, нѣкоя си г-жа Сиркова, е жена на другъ единъ поборникъ, на име Сирковъ, у когото, собствено, Левски е слизалъ всѣкога, когато е отивалъ въ Ловечъ. Сега тѣзи хора, и двамата, сѣ съвършено стари, немошни и не могатъ да работятъ. Никола Цвѣтковъ е билъ 14½ години горски стражаръ, но не му стигатъ само 6 мѣсеца, за да дослужи за пенсия, та въ буквалната смисълъ на думата умрѣлъ би за хлѣбъ, ако нѣмаше добри хора да му помагатъ. Азъ мисля, че едно Народно Сѣбрание, което е можало да бѣде толкова щедро, щото да дава по 500 л. пенсия, може да помогне и на тия нещастници, за да не умратъ за хлѣбъ, поне съ 30—40 л. въ мѣсецъ. Молилъ бихъ и г. Министъръ-Президента, който въобще е злѣ настроенъ противъ пенситѣ, да се не възпротии въ тоя случай, защото човѣкътъ заслужава пенсия — както ще видите отъ тази брошура, въ която има доста данни за неговата дѣятелностъ. Отъ скромностъ той е стѣлъ даже за излишно да иска досега пенсия.

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Азъ не зная защо не е получилъ другъ видъ пенсия, като поборникъ, защото има и поборнически пенсии. (Д. Ризовъ: Не е искалъ.) Друго е пенсия за служба, а друго е поборническата.

Д. Ризовъ: Не е искалъ пенсия просто отъ скромностъ. (Нѣкои отъ прѣдставителитѣ: Документитѣ му сѣ тамъ!) Той се е обърналъ къмъ пенсионното отдѣление, но то не му е дало нищо, защото счита, че поборникъ е онзи, който е ходилъ на заточение, а той не е билъ заточаванъ.

Т. Николовъ: Има ли свѣдѣния въ комисията?

Докладчикъ Ц. Мисловъ: Нѣма свѣдѣния. Комисията остави това прошеніе безъ послѣдствие затова, защото нѣма никакви документи, за да се види какъвъ е. Вънъ отъ това, той казва да му

се отпусне поборническа пенсия. Пропетарната комисия мисли, че тя може да се занимава съ отпущане на пенсии за заслуга, а поборнически пенсии се даватъ отъ пенсионното отдѣление, на основание закона за поборниците и опълченцитѣ. Той се е отправилъ тамъ, и това се вижда отъ туй, дѣто казва, че документитѣ му се намиратъ въ пенсионното отдѣление. Ние не сме ги искали, защото не сме длѣжни да ги искаме, и оставихме заявлението му безъ послѣдствие.

С. Арсениевъ: Настоящото прошеніе, г-да народни прѣдставители, е безпрѣдметно. Не е съпроводено съ нужнитѣ документи, за да се удостовери Народното Сѣбрание, че дѣйствително той е поборникъ. Това едно. Друго. Всички поборници и опълченци, за да взематъ пенсия, на основание закона за поборниците и опълченцитѣ, трѣбва да се обърнатъ къмъ пенсионното отдѣление. Вие знаете, г-да народни прѣдставители, че на всички поборници и опълченци още въ първата година, слѣдъ като България заживѣ свободенъ животъ, се даде земя отъ 40—60 декара и за обзавеждане по 80 до 140 рубли. Въ закона за подобрѣние положението на поборницѣ и опълченцитѣ е казано, че всички, които сѣ добили земи по този начинъ и пари за обзавеждане, не могатъ да получаватъ никаква пенсия. Нѣмамъ закона на ръка сега, но вие, вѣроятно, знаете, че не могатъ да се даватъ пенсии. Ето защо азъ моля да се остави това заявление безъ послѣдствие.

П. Пешевъ: Г-да народни прѣдставители! Забѣлжката на г. Министъръ-Прѣдсѣдателя имала би значение, ако това лице, за което се ходатайствува да се отпусне пенсия, бѣше отъ ония поборници, които сѣ подведени подъ закона за поборницѣ. Известно е, че тамъ сѣ признали само известна категория поборници, а има други, които не падатъ подъ тази категория и които сѣ вънъ отъ тая категория, но при сѣ това сѣ съ несъмнѣни заслуги къмъ Отечеството. На такива лица Народното Сѣбрание не веднажъ е признавало заслугитѣ и имъ е отпущало пенсии. Това лице, което се обръща къмъ Народното Сѣбрание, дѣйствително заслужава да му се помогне, за да проживѣе цѣлитѣ си дни. Това лице е служило, както се установи и отъ г. Ризова, повече отъ 14 години — не му достигатъ само нѣколко мѣсеца, за да дослужи до една пенсия за изслужени години. И веднажъ лишено отъ служба; веднажъ не му е дадено възможностъ да прослужи още нѣколко врѣме, за да може да се ползува отъ пенсия, като чиновникъ; веднажъ е несъмнѣно, че това лице е принесло заслуги къмъ Отечеството, азъ мисля, че ще бѣде голѣма несправедливостъ да го оставимъ послѣднитѣ години отъ живота си да проживѣе бѣденъ, да проживѣе гладенъ, и мисля, че една минимална пенсия, поне отъ 30 л. мѣсечно, би било справедливо да му се отпусне. Азъ се присѣдиня

вамъ, прочее, къмъ ходатайството на г. Ризова и моля Народното Събрание да се съгласи да се отпусне на това лице една малка пенсийка отъ 30 л. мѣсечно, за да може да проживѣе послѣднитѣ си години.

Д-ръ Н. Генадиевъ: Г-да! Почитаемиятъ Севлиеви народенъ прѣдставителъ е правъ, когато казва, че не всички заслужили на Отечеството господа, и нуждающи се, могатъ да получатъ пенсия, на основание закона за подобрѣние положението на поборниците и опълченците. Доказателство е, между другото, и г. Цѣновичъ, на когото прѣди нѣколко дни отпуснахме пенсия. Но комисията, въ дадения случай, се е ръководила отъ туй съображение, че нѣма доказателства, нѣма документи прѣдставени, за да може да се удостовери, че лицето, което иска пенсия, притежава качества, изискуеми се, за да има право на пенсия. Заради туй съмъ на мнѣние, че трѣбва да се изискатъ тѣзи документи, и комисията прѣди да се произнесе, трѣбваше да иска свѣдѣния отъ Министерството. Тѣзи свѣдѣния могатъ да се искатъ и сега, но безусловно да се извърши това бърже, и още въ тази сесия да се върне прошениято, за да се произнесемъ по него. Прави прѣдложение въ тая смисълъ.

Т. Влайковъ: Азъ се съгласявамъ напълно съ мнѣнието на г. Генадиева.

П. Станчевъ: Азъ шѣхъ да се изкажа тъкмо въ тая смисълъ, въ която се изказа и г. Д-ръ Генадиевъ. Толкозъ повече, ще да кажа, че въ пенсионното отдѣление вижда се, че имъ е дотегнало да заематъ тѣзи длѣжности, та често пакти на тѣзи отъ пенсионеритѣ, които най-много трѣбва да намѣрятъ защита тамъ, не се обръща толкозъ сериозно внимание. Та присъединявамъ се къмъ мнѣнието на г. Генадиева: да натоваримъ комисията да поиска документитѣ на просителя отъ пенсионното отдѣление и да удовлетвори просбата му.

П. Пешевъ: Азъ се присъединявамъ къмъ мнѣнието на г. Д-ръ Генадиева, което е много справедливо, защото чухъ, че документитѣ му сѣ въ пенсионното отдѣление. Да се задѣлжи комисията да ги изиска и още идущата сѣбота да го докладва пакъ.

Д. Ризовъ: Азъ съмъ тоже съгласенъ, но само по-скоро да се докладва, защото човѣкътъ просто умира отъ гладъ.

Д-ръ Х. Владигеровъ: Менѣ ми е чудно, когато Народното Прѣдставителство се впуска да разисква въпроси, които прѣдполага се да ги знае. У насъ има 6 вида пенсии и 5 закона има, споредъ които закоци се опрѣдѣля на разнитѣ категории хора пенсията. Има законъ за пенсиятъ на свещеници и духовни лица, които се отпущаха отъ единъ

фондъ, който бѣше къмъ Министерството на Външнитѣ Работи и Исповѣданията, но прѣди нѣколко седмици вземахме рѣшение да се присъедини къмъ общия фондъ; втори законъ за служащи по гражданското вѣдомство; трети за служащи по военното вѣдомство; четвърти за инвалиднитѣ пенсии отъ Сръбско-българската война и пети законъ за подобрѣние положението на поборниците и опълченците. Така щото, у насъ съ закони се урегулира положението на пенсионеритѣ, какви категории хора трѣбва да се пенсиониратъ и отъ кого трѣбва да се пенсиониратъ, а именно, че това трѣбва да става отъ сѣдилищата, а не отъ Народното Събрание. Народното Събрание, мисля, въ 1895 г., като се е разисквалъ законътъ за подобрѣнието положението на поборниците и опълченците, е вземало рѣшение, че занапрѣдъ никакви пенсии нѣма да се отпускатъ отъ Народното Събрание, а всички лица, отъ какъвто и категория да бѣдатъ тѣ — за изслужени години, инвалидни пенсии и пр., да се отнасятъ по установения редъ до надлежнитѣ сѣдилища на нѣколко инстанции и тамъ щесе разглеждатъ прошенията имъ и ще имъ се отпущатъ пенсии. Народното Събрание е изтъкнало, че пенсии отъ Народното Събрание ще се даватъ само на лица заслужили къмъ Отечеството, на труженици отъ първа категория, като напр. Дѣдо Цанковъ, Бурмовъ и пр. Само такива пенсии може да дава Народното Събрание. А, ако рѣчемъ да вървимъ по логиката на г. г. прѣдставителитѣ, че и тоя човѣкъ, Бакърджията, е принесълъ заслуги — азъ отказвамъ, че Бакърджията е принесълъ заслуги, — ако се водимъ отъ такива съображения, то Буритѣ, които днесъ се биятъ съ Англичанитѣ, ще трѣбва утрѣ да бѣдатъ всички до единъ пенсионирани. Така и у насъ е трѣгнало и, ако вървимъ така, цѣлиятъ народъ трѣбва да пенсионираме. Пенсии трѣбва да се даватъ само на такива хора като Цанковъ, Бурмовъ (Д. Ризовъ: Или Мадамъ Бѣлчева! — К. Мирски: Не богати!) Трѣбва да се даватъ като *récompense nationale* на заслужили хора, макаръ да бѣдатъ богати, но отъ признателностъ на Отечеството къмъ тѣхнитѣ заслуги се отпущатъ такива пенсии. Азъ мисля, че молбата на Бакърджията трѣбва да остане безъ послѣдствие. Народното Събрание или комисията, която прави частъ отъ Народното Събрание, не е компетентна да прави справки и да иска документитѣ на хората, ако забѣлѣжи, че съгласно чл. 74 отъ правилника, еди-кой си, който иска пенсия отъ Събранието, не се е съобразилъ съ законитѣ и не се е обърналъ къмъ сѣдилището; тя просто трѣбва да му повърне документитѣ.

Азъ докладвахъ прошениято на този човѣкъ въ комисията и въ списъка на поборниците и опълченците, съ който се снабдихъ, азъ забѣлѣжихъ подъ титрата *Б* едно такова име, Бакърджията, и, като мислѣхъ, че е пенсионеръ, резолирахъ прошениято му да се остави безъ послѣдствие. (Д. Ризовъ: Не е той, бе!) Слѣдъ като се афишира тая

резолюция, мисля, г. Ризовъ изказа желание да се докладва това прошение въ Народното Събрание.

Прѣдъ видъ на тѣзи обяснения, които дадохъ, менѣ ми се струва, че ще бѣде безполезно да си губимъ врѣмето и да се занимаваме съ него. Досега въ комисията сме докладвали около 120 подобни прошения за пенсия и всичкитѣ сж оставени безъ послѣдствие, тъй като се съобразихме съ рѣшението на Събранието, че пенсии ще се даватъ отъ Събранието само за извънредни заслуги къмъ Отечеството на труженици отъ първа категория, т. е. труженици, на които заслугитѣ да сж извѣстни на цѣлия народъ, каквито сж напр. Дѣдо Цанковъ, Бурмовъ . . . (Д. Ризовъ: Какъвто е и Начовичъ!)

К. Мирски: Г-да прѣдставители! Въпросътъ, какъ да се даватъ пенсии отъ Народното Събрание, е въпросъ, по който можемъ отдѣлно да говоримъ. Първо, по закона, който е въ дѣйствие, и, второ, по особенъ законопроектъ въ видъ на изключение. Въ всѣки случай не само по прошение. Относително въпросното прошение, то не може да се остави безъ послѣдствие, защото се видѣ, че едно правителствено учреждение задържало нѣкому документитѣ. Азъ поддържамъ прѣдложението на г. Генадиева, да се поискатъ документитѣ на този човѣкъ и да се произнесе тогава.

С. Вабаджановъ: Азъ само двѣ думи ще кажа. Понеже упомена г. Д-ръ Владигеровъ, че въ списъка на поборникитѣ и опълченцитѣ имало лице съ име Бакърджията, то, когато се поискатъ документитѣ на просителя отъ пенсионното отдѣление, да се попита това лице отъ кой градъ е, за да не би да стане погрѣшка.

Д-ръ Х. Владигеровъ: Погрѣшка е!

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Има двѣ прѣдложения: едното е — да се искатъ документитѣ на просителя, допълнителни свѣдѣния и идущата сжбота пакъ да се докладва, а второто е — да се остави прошението безъ послѣдствие.

Полагамъ на гласуване първото прѣдложение за събиране свѣдѣния и моля, които го приематъ, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема. Идущата сжбота ще се докладва.

Слѣдва докладчикътъ г. Генадиевъ.

Докладчикъ Д-ръ Н. Генадиевъ: Има една молба отъ жителитѣ на с. с. Малка-Кайнарджа, Зарничъ, Силистренска околия. Подобно прошение е постъпило и за сѣция прѣдметъ и отъ други нѣкои села — Кюсе-айденъ, Краново и Кютюклий, съставляващи Кюсеайденската община, Куртбунарска околия. Молятъ да имъ се допусне въ една държавна гора да си пущатъ на паша добитѣка. Искани сж свѣдѣния отъ Министерството, което дава мнѣние, че не достигала общинската паша само на нѣкои отъ тия села, именно на Малка-

Кайнарджа, Зарничъ и Кюсе-айденъ. На тѣзи три села Министерството дава мнѣние да се допусне да си пущатъ добитѣка на паша въ прѣдметната гора, която принадлежи на Държавата, именно въ „Дуванъ-Орманъ“.

Комисията намѣри, че е справедливо да се удовлетвори искането имъ въ тази смисълъ, както се е произнесло Министерството.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Полагамъ на гласуване рѣшението на комисията и моля, които го приематъ, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.)

Докладчикъ Д-ръ Н. Генадиевъ: Тодоръ Радоевъ, отъ Сухиндолъ, е билъ осъденъ — прѣдстави документъ — да плати 100 л. глоба, защото отсѣкълъ едно лимоново дърво на единъ неговъ съседъ. Слѣдъ като е излѣзла присѣдата, хората се споготвили. Моли да му се опрости глобата. Комисията, обаче, намѣри, че не трѣбва да му се опрощава цѣлата глоба; отъ друга страна, намира, че глобата е много висока — сто лева за едно дърво — и, въпрѣки мнѣнието на Министерството, което казва да му се опрости $\frac{3}{4}$ отъ глобата, комисията мисли, че трѣбва да му се опрости само половината — 50 л.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Не еднократно Събрание е взимало рѣшение подобни прошения да се изпращатъ въ Министерството на Правосъдието.

Докладчикъ Д-ръ Н. Генадиевъ: Комисията е рѣшила; вие каквото щете правѣте.

Д-ръ Х. Владигеровъ: То е наказание, не можемъ да опрощаваме. Трѣбва да се отнесе до Министерството на Правосъдието. Може ли Народното Събрание да си присвоява прерогативи, които не му принадлежатъ по конституцията?

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Прѣдлагате да се прати на Министра на Правосъдието? (Д-ръ Х. Владигеровъ: Да!)

Полагамъ на гласуване прѣдложението на г. Владигерова, да се прати това прошение на усмотрѣнието на Министра на Правосъдието, и моля, които го приематъ, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ Д-ръ Н. Генадиевъ: Заявление отъ жителитѣ на с. с. Колачево, Хамзаларе и Брѣзово, Сърнеогорска околия. Жителитѣ на тѣзи села сж купили нивитѣ на едно изселено турско село, Коджа-беглий, и на друго тоже изселено турско село, Калджиаре, още отдавна, въ Румелийско врѣме, когато се надѣвали — и такава е била практиката тогава, — че ще могатъ да се ползватъ и отъ мерата за паша на добитѣка; обаче, сега понеже слѣдъ изселването на селянитѣ отъ тѣзи села е прогласена за държавна цѣлата

тая мера, заради туй Правителството имъ прѣпятствува. Молятъ да имъ се допусне да пасатъ добитъка си въ мерата на двѣтъ изселени села. Поискани сѣ свѣдѣния отъ Министерството и има единъ дългъ рапортъ отъ Пловдивския горски инспекторъ, който е на мнѣние, че не трѣбва да имъ се допушта да пасатъ добитъка си тѣзи села въ мерата, която е на Държавата сега. Но въ този рапортъ пъкъ има едни свѣдѣния, които взе комисията въ съображение, а именно, че на тѣзи села общинската мера въ турско врѣме е била достатъчна, но отпослѣ, понеже се е умножилъ добитъкътъ, понеже иматъ по-голъмо скотовъдство развито, иматъ нужда да имъ се отстъпи било държавна, било каква да е мера, при всичко че горският инспекторъ е на мнѣние, че отъ тая мера не трѣбва да имъ се отпушта. Комисията, като взе въ съображение, че развитието на скотовъдството въ тия села е добъръ знакъ, че е важно за насъ поддържането на скотовъдството и че не е достатъчна селската мера за да може да се поддържа туй скотовъдство, което се е развило до такава степенъ, рѣши общинскиятъ добитъкъ на тѣзи села да може да пасе въ тая държавна мѣстность, безъ да плащатъ никаква такса.

Прѣседателствующъ А. Краевъ: Полагамъ на гласуване рѣшението на комисията и моля, които го приематъ, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ Д-ръ Н. Геннадиевъ: Жителитъ на Етърската община, Габровска околия, съ прошение още отъ 1898 г. се оплакватъ, че имъ се възпрѣпятствува отъ страна на властта да пасатъ добитъка си на върха на балкана въ извѣстнитъ мѣстности — които се поменаватъ тукъ — „Еловица“ и „Мазалото“. Съставени сѣ били актове — това се разправя въ прошеието, — налагани сѣ били глоби, сѣдилищата сѣ обезсилвали тѣзи актове и намирали, че неправилно сѣ наложени тѣзи глоби; но, въ всѣки случай, сериозно прѣпятствие се правило на селянитъ, като ги прѣслѣдватъ постоянно, и туй прѣчило на развитието на скотовъдството.

Комисията е на мнѣние, че въ тѣзи мѣста на върха на балкана, освѣнъ въ младитъ гори, да се допусне на селянитъ отъ Етърската община да пасатъ общинския добитъкъ, безъ да плащатъ никаква такса.

Прѣседателствующъ А. Краевъ: Полагамъ на гласуване рѣшението на комисията. Моля, които го приематъ, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ Д-ръ Н. Геннадиевъ: Едно заявление отъ Варненскитъ лозари — нѣколко стотини, — съ което се оплакватъ за начина на назначаването на пждаритъ за пазене на лозята. Съгласно чл. 26 отъ закона за повдигане овощарството, общинскитъ

кметове назначаватъ тия пждари, а таксата е 1 л. на декаръ. Но лозаритъ се оплакватъ, че по този начинъ назначенитъ пждари не вардятъ лозята както трѣбва, защото общинското управление гледа на тая работа така, както на всички общински служби. Много често на една страна ударва градушка и нѣма нужда отъ пждари, а пъкъ въпрѣки това пждаритъ стоятъ тамъ, когато тѣ трѣбва да отидатъ тамъ, дѣто има овощни градини. Независимо отъ това, много често по партизански съображения отъ кметоветъ сѣ назначавани пждари, които не сѣ отговаряли на назначението си, защото, вмѣсто да вардятъ лозята, сѣ правили пакости. Заради туй молятъ да става за въ бѣдѣще назначаването на пждаритъ тѣй, както е било по-напрѣдъ, слѣдъ като се вземе мнѣнието на заинтересованата страна — на лозаритъ. Сир. общинското управление ще плаща пакъ отъ таксата, прѣвдидена въ закона, и общинскиятъ кметъ ще издава потребнитъ прикази за назначаването на пждаритъ, но туй нѣщо да става слѣдъ като се вземе мнѣнието на лозаритъ върху личността на пждари.

Комисията е на мнѣние, че трѣбва да се прѣпорѣча на Правителството да прѣдпише, щото да се уважи тая молба, т. е. назначаването на пждаритъ да става сѣ по този начинъ, както е ставало и по-напрѣдъ.

К. Мирски: Г-да народни прѣдставители! Касае се въпросътъ до начина на назначаването на пждаритъ или, по-добрѣ, за начина на приложението една наредба въ закона за общинитъ. Нѣкои общински управления въ Варна, въ този градъ, дѣто населението въ голѣма частъ се поминува отъ лозарството, сѣ правили така, щото пждаритъ да бѣдатъ тѣхни партизани-избиратели, намѣсто да бѣдатъ пждари, за да пазятъ лозята. Затуй азъ мисля, че ще направимъ единъ актъ на голѣма справедливостъ, ако уважимъ мнѣнието на комисията, именно да се прѣпорѣча на надлежното Министерство да нареди, щото назначаването да става въ съгласие съ болшинството на лозеприжателитъ на дадена мѣстность, на тарафа, както казватъ лозаритъ, защото само тогава ще имаме пазене на лозята и нѣма да има оплаквания. Азъ ви увѣрявамъ, че, ако остане сегашниятъ редъ, просто лозаритъ ще се откажатъ да работятъ лозята си — токозъ лозаритъ сѣ викнали „бре-варе“ отъ днешния редъ на назначение пждаритъ.

Н. Козаревъ: Г-да прѣдставители! Въ основата си просбата на просителитъ е справедлива, но мисля, че не можемъ да удовлетворимъ просбата имъ, защото законътъ за овощарството ни спира. Ето защо азъ мисля, че докато не измѣнимъ този законъ, който — не помня въ кой членъ — задължава да се назначаватъ пждаритъ отъ кметоветъ, дотогава докато не се отмѣни законътъ за овощарството, не може да се удовлетвори просбата на просителитъ. Така щото, желателно би било г. Мир-

ски да направи законодателно предложение. Понеже нѣма респективниятъ министъръ да вземе актъ отъ тази молба, за да внесе едно предложение за измѣнението на закона, ние не можемъ да удовлетвори́мъ молбата на просителитѣ и вслѣдствие на това трѣбва да остане безъ послѣдствие.

В. Поповъ: Това сжщото щѣхъ да кажа и азъ, г-да прѣдставители, че въпросътъ, който се повдига отъ Варненскитѣ лозари, е дѣйствително единъ въпросъ важенъ и който въ сжществу си подлежи да бѣде разрѣшенъ въ смисълъ, както тѣ ходатайствуватъ. Но явява се другъ единъ въпросъ: дали ние днесъ, въ туй засѣдание, можемъ да разрѣшимъ тоя въпросъ по тоя редъ, по който е дошълъ прѣдъ насъ? На този въпросъ, азъ поне, отговарямъ въ смисълъ отрицателна, т. е., че ние днесъ не можемъ да го разрѣшимъ — нито за, нито противъ можемъ да се произнесемъ. Дотогазъ, докато не се измѣни чл. 26 отъ закона за повдигане ошарството въ страната, а заедно съ него и чл. 13 отъ сжщия законъ, па, ако щете, и съответствующиятъ членъ отъ закона за градскитѣ общини, дотогазъ, казвамъ, не можемъ да се произнесемъ по тази просба. Инакъ, ние ще попаднемъ въ тая грѣшка, че намѣсто да вършимъ законитѣ ние, пратеницитѣ на народа, ще се вършатъ тия закони отъ хора съвършено неимѣющи тѣзи права.

Ето защо азъ прѣдлагамъ, щото настоящето прошение да се прѣпорѣча само на г. Министра на Търговията и Земледѣлието, който още въ тази сесия да сезира Народното Прѣдставителство съ просбата на Варненскитѣ лозари, и тогава ние ще имаме възможность да разискваме и да се произнесемъ по сжществу.

П. Папанчевъ: Г-да народни прѣдставители! Болестъта, отъ която страдатъ Варненци, отъ сжщата болестъ страдатъ и Сливенци, отъ сжщата болестъ страдатъ и всички лозарски центрове. И дѣйствително, оттогава, откогато се яви чл. 26 отъ закона за ошарството, оттогазъ като че ли захванаха по-малко да се пазятъ лозята, а именно откогато градскитѣ свѣти почнаха да назначаватъ тия, които намираха, по свое усмотрѣние, че трѣбва да се назначатъ, когато по-напрѣдъ самитѣ лозе-притежатели си избираха човѣка и го назначаваха, защото тѣ сж, които знаятъ дали той може да пази или не. Така щото, въ основата си тази молба е твърдѣ справедлива, но заблѣжи се, че при сжществуването на чл. 26 отъ закона за повдигане ошарството, който е още въ сила, едвали едно рѣшение, вземено по такъвъ начинъ отъ Народното Сѣбрание, което рѣшение да бѣде въ смисълъ, че би трѣбовало отсега нататкъ градскитѣ общински управления да си назначаватъ сами пѣдаритѣ по лозята, както е *ab antiquo*, — дали това рѣшение нѣма да бѣде несправедливо и да противорѣчи на чл. 26 отъ закона за повдигане ошарството. Ето защо азъ съмъ на мнѣние, че тази молба,

макаръ по сжществу си да е справедлива, но отъ формална точка зрѣние трѣбва да се остави засега, като се прѣпорѣча на г. Министра на Търговията и Земледѣлието, който е сега тукъ, да се съгласи съ мнѣнието на Варненскитѣ молител-лозари — тѣй като и всички други лозари въ цѣла България сж на това мнѣние: да назначаватъ пѣдаритѣ *ab antiquo* — и да се помоли въ едно не-продължително врѣме да внесе едно предложение по законодателенъ редъ за измѣнението на чл. 26 отъ закона за повдигане ошарството. Ако той не направи това, то, разбира се, ние трѣбва по собствена инициатива, особено ония прѣдставители, които сж отъ лозарски центрове, да направимъ това, като сме убѣдени, че ако подобно предложение се направи за отмѣнение на този членъ и за назначаване на пѣдаритѣ така, както е ставало по-напрѣдъ, то лозята ще бѣдатъ по-добри пазени, отколкото сега. Азъ не зная другадѣ какъ е, но у насъ гледамъ, че лозята не се пазятъ и плодъ отъ тѣхъ не се бере, защото пѣдаритѣ се назначаватъ отъ кметството, иматъ си опрѣдѣленъ ай-лжъ и, пазитъ-непазитъ, получаватъ си заплатата, когато по-напрѣдъ, ако се случеше да се обертатъ нѣколко кютука, пѣдарѣтъ се лишаваше отъ правото да получи онова, което му се слѣдва. А пѣкъ сега, упазено неупазено лозето, пѣдарѣтъ си получава заплатата. Та казвамъ, че ако се остави, както е било по-напрѣдъ, лозята ще бѣдатъ по-добри пазени. Азъ мисля, че г. Министрътъ е получилъ нѣколко заявления въ този смисълъ и, щомъ сега ставатъ разисквания по молбата на Варненци, той ще вземе актъ отъ тѣзи разисквания и ще внесе едно предложение за измѣнение чл. 26 отъ закона за повдигане на ошарството.

Г. Недѣлковъ: Туй, което щѣхъ да кажа, г. Поповъ го каза. Азъ се чудя, защо ставатъ толкова рѣшения по едно прошение за измѣнение на единъ законъ, въ който е указано какъ се назначаватъ пѣдаритѣ. По такъвъ начинъ не можемъ да измѣнимъ закона. Трѣбва да се внесе законодателно предложение. Освѣнъ това, г. Министрътъ на Вътрѣшнитѣ Работи е внесълъ измѣнение на закона за градскитѣ общини — тамъ г. Мирски и г. Папанчевъ, както и други, които се интересуватъ, некапа правятъ прѣпорѣжитѣ си за измѣнението на закона. Така щото, сега напразно само губимъ врѣме.

Б. Мирски: Азъ ще кажа само още нѣколко думи, но само ако г. Министрътъ на Търговията и Земледѣлието не заяви, че ще внесе по тази частъ нѣкое предложение. Тѣй като г. Министрътъ не заявява нищо, азъ ще настоя на молбата си, да се уважи туй, което комисията прѣдлага. Тукъ се касае, г-да народни прѣдставители, не за измѣнение на нѣкой законъ, а за начина на приложението на даденъ законъ. Азъ ви казвамъ, че прѣди да излѣзе закона за ошарството, ние имаме сжщата материя разрѣшена въ закона за градскитѣ общини, пѣкъ

и въ закона за селскитѣ общини. Тамъ стои, че кметътъ назначава пждаритѣ. Но прѣди у насъ да стане живиница слѣното партизанство, законътъ се прилагаше въ духа на обичаитѣ на дадено мѣсто. Така ставаше и въ Варна: кметътъ подъ свое прѣдсѣдателство или подъ прѣдсѣдателството на свой помощникъ свикваше лозаритѣ отъ единъ тарафъ, отъ дадена мѣстностъ, вземаше съгласието имъ и даваше пждарския знакъ на оново, когото болшинството отъ лозаритѣ въ тарафа намираше, че е годенъ да имъ пази лозята. Така щото, ако ние днесъ вземемъ резолюция, както комисията прѣдлага, да се прѣпоръчва на Министерството да прѣдложи на кметоветѣ, щото тѣ да назначаватъ пждаритѣ на лозята, слѣдъ като взематъ съгласието на болшинството на лозаритѣ въ дадена мѣстностъ, ние нѣма да направимъ нѣкое измѣнение на закона, а само ще укажемъ на начина на приложението на закона, тъй както сме го разбирали, когато сме го правили. Нали всѣки законъ се прави, като се уважаватъ добритѣ обичаи въ страната?

Министъръ А. Людскановъ: Г-да народни прѣдставители! Трѣбва да призная, че азъ не знаехъ какъвъ въпросъ се разисква тукъ, ако не бѣ ми се съобщило въ министерската стая, че ставало въпросъ за пждаритѣ. Въобще имамъ да заблѣжа слѣдующето. Бихъ молилъ почитаемата просетарна комисия, когато нѣкои въпроси се касаятъ до извѣстни министерства, послѣднитѣ да бждатъ прѣдупрѣждавани, за да дойдентъ въ комисията. Прѣдставитѣ си, че ние... (Ц. Мисловъ: Азъ не се занимавамъ съ такива въпроси.) Моля Ви се. Вие ако сте щѣли да докладвате прошения, относящи се до моето Министерство, и да искате моето мнѣние днесъ, трѣбваше да ми извѣстите по-рано, за да събера нужнитѣ свѣдѣния. Вие искате тукъ изведнажъ да ви дамъ обѣщание, че ще внесе законопроектъ. Може да направя и туй, но трѣбва да изуча въпроса. Сега говорите и искате отъ Министра да ви обѣщае, че ще внесе законъ. Ами че може да има вече такъвъ законъ, както и има. Ако азъ мога да изправа съ едно окръжно оплакването, нѣма нужда отъ никакви разисквания и отъ никакво рѣшение. Ако бѣхте ми пратили това заявление по-рано, можяхъ да направя нужното, защото, нѣма съмнѣние, че нито азъ, нито другъ министъръ ще иска да спъва каквито и да сж законни искания. Ние трѣбва да вземемъ въ съображение много нѣща, за да се не изроди тази мѣрка въ партизанство. Ето защо, като вземамъ актъ отъ вашето говорене, ако е отъ молта компетентностъ да рѣша тоя въпросъ съ окръжно, ще го направя съ окръжно; ако ли е за измѣнение закона за овоцарството или закона за градскитѣ общини, или за атрибутитѣ на кметоветѣ, тамъ можемъ да направимъ нѣщо, и ако трѣбва отдѣлно прѣдложение, ще го направимъ. Но пакъ моля, занаяпрѣдъ, когато има такива въпроси, които се касаятъ до извѣстно министерство,

ако не ни пишете, то поне викайте ни въ комисията и тамъ ще можемъ да ги разрѣшаваме.

И. Гешовъ: Да се изпрати въ Министерството.

Докладчикъ Д-ръ Н. Гонадиевъ: Азъ искамъ да дамъ нѣкои обяснения, и, може би, ще стане излишно да се разисква по-нататкъ. По важнитѣ въпроси въ комисията по Търговията и Земледѣлието постановено е да се взема рѣшение, слѣдъ като се изслуша г. Министърътъ на Търговията и Земледѣлието, а по второстепеннитѣ въпроси и въ негово отсъствие засѣдава комисията, защото има много постѣпила работа отъ началото на годината, и по тази именно причина материалътъ, който бѣше прѣдначенъ на просетарната комисия, се разхвърли и между другитѣ комисии. Този въпросъ се счете отъ насъ за второстепененъ и затова е рѣшенъ въ отсъствието на г. Министра. Обаче, декларацията, която прави днесъ почитаемиятъ Министъръ на Търговията и Земледѣлието, е такава, щото ми се чини, че може комисията, азъ поне мисли, че имамъ право да оттегля прѣдложението, което прави комисията, защото комисията е намѣрила, че е справедливо да се удовлетвори просбата на Варненскитѣ лозари, тъй като наистина по свѣдѣнията, които всички членове на комисията иматъ, и по свѣдѣнията, които всѣки единъ отъ насъ може да добие отъ практическия животъ, пждаритѣ не винаги отговарятъ на назначението си, за което сж прѣдопрѣдлени, и съ приспособлението на извѣстия законъ за овоцарството, намѣсто да помогнемъ за развитието на овоцарството и лозарството, ние много пкти прѣчимъ. Не желая да изкарвамъ тукъ факти, които сж много унизителни за общинската ни администрация. Не желая тукъ да изкарвамъ факти, които сж много унизителни за администрацията, но които всѣки отъ васъ ги подразбира. Обаче, този викъ на Варненскитѣ лозари, безъ никакво съмнѣние, заслужа вниманието, и отъ всѣка страна отъ България, когато искатъ помощъ, за да имъ запазимъ имотитѣ, ние винаги трѣбва да направимъ каквото трѣбва, за да имъ помогнемъ. Г-нъ Министърътъ на Търговията и Земледѣлието заяви, че съ едно окръжно ще прѣдпише на компетентнитѣ власти, когато се условятъ пждари, да стане това: слѣдъ като се призоватъ овоцаритѣ въ общинското управление или въ околийското управление и като постановятъ тѣ кои да бждатъ пждаритѣ, тогава да бждатъ назначавани. Ако г. Министърътъ взима такова задължение, когато ще разгледваме новитѣ законопроекти за градскитѣ и селски общини ще имаме възможностъ да прѣдадемъ една по-енергическа форма на това наше желание и тогава може рѣшението на комисията да не се гласува.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Записани сж още г. г. Забунувъ и Юрданъ Теодоровъ. Но понеже г. докладчикътъ оттегля доклада, желаятъ

ли да говорятъ? (Ю. Теодоровъ: Желая да говоря!) Тогазъ, г. Забуновъ има думата.

Я. Забуновъ: Не съмъ съгласенъ съ мнѣнието, изказано отъ г. Гена Недѣлковъ. Менѣ ми се струва, че въпросътъ, който ни занимава, е отъ такава важностъ, щото надали би могълъ да бъде другъ въпросъ по-важенъ. (Гласове: А а а!) Ние губимъ по цѣли засѣдания за свършено нищожни работи, а за такава колосална работа не искаме да изгубимъ половинъ часъ врѣме. Отъ опитъ зная, че законътъ за овощарството въ основата си е твърдъ добъръ, обаче има колосални кусури, които би трѣбвало да се поправятъ. Ние не можемъ да намѣримъ другъ начинъ какъ да обрнемъ вниманието на респективния министъръ. Ето мѣсто за да си кажемъ мнѣнието. Прѣди всичко, въпросътъ за назначаването на стражари, на полски стражари въобще, било по лозята, било по овощнитѣ градини и пр., е единъ много важенъ въпросъ, съ който, наистина, както казахъ по-напрѣдъ, трѣбва сериозно да се занимаемъ. Ние нѣмаме единъ законъ за покровителствуване земледѣлческитѣ имоти. Всички ония, които иматъ нещастieto да иматъ въ къра ниви, посадени съ овощни дръвчета, ежедневно виждатъ какъ дръвчетата имъ се унищожаватъ. Вие знаете, че постоянно има оплаквания за това. Азъ имамъ много писма по това и тукъ въ рѣката ми сега има едно писмо по този въпросъ. Самъ азъ бѣхъ ограбенъ. На много мѣста по общинскитѣ пѣтища сѣ засаждали дръвчета, но днесъ не съществуватъ, не е останало нищо отъ тѣхъ, защото сѣ унищожени отъ хорскитѣ добитъци. По-завчера видѣхме цѣло едно стадо вкарано въ лозето на едно лице, което е изгубило врѣме и трудъ и толкова пари е похарчило за посаждането му. Затуй азъ бихъ прѣдложилъ слѣдущето нѣщо. Бихъ помолилъ г. Министра на Търговията и Земледѣлието да се занимае сериозно съ този въпросъ и да ни даде, ако е възможно, въ скоро врѣме единъ проектъ за покровителствуване на полската собственостъ на българскитѣ земледѣлци, или же, ако това не може, поне да направи ония поправки въ закона за овощарството, които сѣ необходимо нужни. Тамъ се казва, че се плащатъ отъ общината загубитѣ, ако въ разстояние на 10 дена не се открие злоупотребителътъ. Идете въ общината, казватъ ви, че не сме длъжни да плащаме. Кой ще я осъди? Миние се врѣме и сетнѣ се изгубятъ слѣдитѣ отъ врѣдата. Тѣй щото, още единъ пѣтъ се позовавамъ къмъ г. Министра и го моля да направи това, което е отъ голѣма необходимостъ и отъ голѣма полза за населението.

Ю. Теодоровъ: Г-да прѣдговорившитѣ намѣриха за справедливо да се удовлетвори желанието, просбата на Варненскитѣ жители относително пѣдаритѣ, но намиратъ, че за да стане това, трѣбва да стане измѣнение на законитѣ, като, ако се удовлетвори

рѣтъ тѣзи хора, законитѣ трѣбвало да се поправятъ, защото били противорѣчиви. Азъ ще ви кажа, г-да, че това вѣсѣ не противорѣчи нищо на законитѣ, понеже всичкитѣ закони: и за селскитѣ общини, и за градскитѣ общини, и законътъ за овощарството казватъ, че кметътъ назначава пѣдаритѣ. Но азъ ще ви кажа туй какъ се практикува у насъ отъ съществуването на този законъ; какъ притежателитѣ на ниви, лози, градини, ливади и пр. рекомандуватъ хората, на които иматъ довѣрие, да имъ пазятъ имотитѣ. Този, който е кандидатъ за пѣдаръ, взема единъ списѣкъ, и когато повечето отъ землевладѣлцитѣ го одобрятъ, подписватъ се въ списѣка и го прѣпоръчватъ на кмета, и той го назначава. Тукъ дѣ се нарушава законътъ? Кметътъ го назначава по одобрянието на бошинството отъ землевладѣлцитѣ. Слѣдователно, и при съществуващитѣ закони, безъ да се измѣнятъ тѣ, не остава нищо друго, освѣнъ този редъ, който е заведенъ у насъ за назначението на пѣдаритѣ, да се заведе навсѣкѣдѣ. И хората не искатъ нищо друго, освѣнъ кметътъ да не назначава свои партизани, но притежателитѣ на ниви, ливади, лози, овощни градини и пр. да прѣпоръчватъ пѣдаритѣ и тогава кметътъ да ги назначи. Какво има законътъ да се измѣнява? Слѣдователно, туй е изходниятъ пѣтъ. Тѣй да се промѣняватъ законитѣ, не струва. Просто строго да имъ се напомни.

Н. Кормановъ: Г-да народни прѣдставители! Също такава заявление като това, което е постъпило отъ Варненскитѣ лозари, сѣ подали миналата година и Русенскитѣ лозари. Заявлението имъ е твърдѣ умѣстно, понеже всички наши градско-общински управления назначаватъ хора, които, първо, сѣ партизани и новаци и, второ, като партизани, не се боятъ отъ частнитѣ стопани на лози, градини и пр., когато тѣ се оплачатъ въ общинското управление, и, трето, че нашитѣ градско-общински управления, като повечето фалирали, не плащатъ на врѣме на тѣзи пѣдари и, като не имъ плащатъ по 4—5 мѣсеца, не обръщатъ внимание на пазенето на лозята, градинитѣ и пр. и въобще не изпълняватъ длъжността си добросъвѣстно. Миналата година въ Русе всички пѣдари направиха стачка, понеже не имъ било платено за нѣколко мѣсеца отъ общинското управление. Затова тамошнитѣ лозари подаватъ заявление, съ което тѣ заявяватъ, че тѣ приематъ доброволно да плащатъ на пѣдаритѣ, както сѣ плащали и по-рано, като си избиратъ лица, които утрѣ да могатъ да ги натираатъ. Ако тѣзи пазачи се назначаватъ отъ общината, тѣ сѣ винаги хора партизани и, второ, като не имъ плащатъ на врѣме, не си изпълняватъ работата добросъвѣстно. Тѣй щото, азъ напълно се присъединявамъ къмъ оплакването на Варненскитѣ лозари и го поддържамъ отъ се сърце.

Второ. Това, което каза г. Забуновъ, е твърдѣ на мѣстото си; за това се е писало въ много вѣстници, и азъ моля г. Министра, да се занимае съ

този въпросъ. И азъ съмъ единъ отъ тѣзи, които иматъ имоти вънъ, на открито небе; имамъ единъ овоцарски разсадникъ, имамъ посадена ралица, а само съмъ я посадилъ, но дали ще получа нѣщо, Господъ знае. Въ овоцната градина съмъ похарчилъ 1.000 л. Тя е подъ открито небе и никой не я пази. Добитъкътъ, споредъ напите обичай, есенно врѣме се пуца произволно отъ стопанитѣ да пасе по полето, безъ да се грижатъ за него, и по такъвъ начинъ никакъвъ прогресъ не е възможно да се въведе у насъ. Между нивитѣ, посѣени съ жито, има сега и ниви, посѣени съ ралица, и всичкиятъ добитъкъ, и овце, и рогатъ добитъкъ, отиватъ да тѣпчатъ. Защо? Защото тамъ има хубава шума. Едничкото нѣщо, което ограничава напите земледѣлци, за да не пуцатъ добитѣка си въ ралицата, то е защото, ако добитъкътъ пасе много отъ ралицата, той умира. Това е едничкото ограничение. И съжالياвамъ, че ралицата не е толкова силно отровна, за да умори тоя добитъкъ, който отива да пасе тамъ. Тѣй щото, като се присъединявамъ къмъ това заявление на Варненскитѣ лозари, азъ обръщамъ вниманието на г. Министра, да се занимае съ тоя въпросъ.

А. Крушовъ: Г-да народни прѣдставители! На пръвъ погледъ този въпросъ може да се види смѣшенъ, но той е много сериозенъ. Азъ напълно се съгласявамъ съ изказаното мнѣние отъ г. Забунова и ще кажа, че ако има въпросъ, на който гледатъ много леко напите кметства, то е този именно, въпросътъ за пѣдаритѣ. Не сж виновни пѣдаритѣ, защото тѣ не сж партизани, но сж виновни кметоветѣ, защото тѣ сж партизани. Ако се залови добитъкътъ на нѣкого отъ неговитѣ партизани на зараръ въ имотитѣ на нѣкой неговъ противникъ и се заяви на кмета, кметътъ само отъ чисто партизански съображения се старае по единъ или другъ начинъ да го запази: нито актъ съставлява, нито пѣкъ се застъпва за неговитѣ интереси. Така щото, отъ тая точка зрѣние трѣбва да се занимаемъ съ този въпросъ и г. Министърътъ да обърне сериозно внимание. И ако назначаването на пѣдаритѣ и изобщо на самитѣ полски стражари, които трѣбва да пазятъ не само лозята, но и нивитѣ на хората, прѣдставлява нѣкаква мъжнотия, трѣбва да се намѣри единъ модусъ да се разрѣши тоя въпросъ. Ето защо казвамъ азъ, че г. Министърътъ трѣбва да обърне сериозно внимание и да направи възможното, за да се запазятъ имотитѣ на хората.

Туй имамъ да кажа.

Министъръ А. Людскановъ: Г-да! Нѣма съмнѣние, че въпросътъ е отъ първостепенна важность и бждѣте увѣрени, че не така леко гледаме и ние на него. На злото отъ нѣкои се указа много основателно. Злото е въ низкия уровеньъ и въ криво разбраното партизанство, което се е вмѣкло въ напите кметства. Вие мислите, че по тоя въпросъ азъ не правя постѣпки? Всѣки денъ подписвамъ

актове за глобяване на кметове и недавна глобихъ кмета на едно село около Казанлъжъ именно затова, защото сж били поврѣдени овоцни дръвчета, за които общината трѣбва да отговаря. Всѣки денъ правимъ въ това отношение каквото можемъ. Но неждѣте мисли, че само съ закона може да се оправи това зло. Азъ вземамъ актъ отъ вашитѣ забѣлки и моля тия заявления да ги пратите въ Министерството и ще вземемъ мѣрки: ако трѣбватъ окръжни, окръжни ще направимъ, ако трѣбва закона да измѣнимъ, закона ще измѣнимъ. Ние имаме закони, но за съжаление тѣхното спазване не е станало. Ние имаме закони, които е издало нашето Събрание, имаме цѣлъ отдѣлъ въ наказателния законъ за запазване на полската собственостъ, но какво ще правимъ, когато органитѣ на властѣта, кметоветѣ, сж, ако ми е позволена тая дума, най-първитѣ нарушители на тоя законъ. Какво можемъ да направимъ ние? Пишемъ окръжно и ще ги глобяваме. Днесъ дойде при мене единъ кметъ, глобенъ за изсичането на 7.000 дръвчета — глобилъ го е моя прѣдшественникъ прѣзъ 1898 г. — и три години не сж събрали глобата, сега му продаватъ къщата за 100 л. Цѣла гора е изсѣкълъ! Той е единъ кметъ помакъ, 3 години сж се минали оттогава и не сж били събрани тия 100 л. и сега е дошълъ да ме моли и да търси защита отъ хора наши приятели като васъ, за да иска да му се опрости глобата. Вие виждате, че той е станалъ причина за да се изсѣкатъ тия 7.000 дръвчета и ние сме почти безсилни да го накажемъ. Злото е, значи, въ напите политически права, въ напите низкъ уровеньъ, въ нашето възпитание, въ непочитането собственостѣта на другито. Ето защо не само Министърътъ — вземамъ актъ отъ вашитѣ думи, — но и всички задружно трѣбва да работимъ въ тая смисълъ. Ето днесъ г. Кормановъ ви каза, че е собственикъ на една градина, че е похарчилъ сума пари и му е мила. Колкото по-близо отиваме по тоя начинъ до земледѣлското население, толкова повече ще повдигнемъ уровня му — и на население, и на кметствата — тамъ е лѣкътъ на злото. Ние закони имаме, но и безъ законъ можемъ да направимъ много нѣщо. Какво врѣди на единъ кметъ, както правилно забѣлжи г. Юрданъ Теодоровъ, ако той иска да си изпълнява длѣжнотѣта както трѣбва, ако иска да пази имота на хората, напр. при назначението на пѣдаринъ да викне съселинитѣ си, за да му покажатъ кое е най-пригодното лице за пѣдаринъ, както го практикували въ извѣстни мѣста и безъ законъ? Законътъ не имъ забранява това нѣщо. Какво прѣчи на другъ кметъ да каже: „азъ ще туря само партизани за пѣдари“. Ние правимъ новъ законъ за горитѣ и тамъ вече вземаме мѣрки законодателни да отнемемъ правото на кметоветѣ да назначаватъ горскитѣ стражари, които сж най-лошитѣ партизани. Най-големитѣ неприатели на горитѣ сж именно тия горски стражари, които затварятъ очи прѣдъ своитѣ съпартизани, а правятъ най-големи безобразия противъ

своиѣтъ противници, или, по-право, противъ противниците на кмета. Това зло е обществено и нѣма съмнѣние, че само съ измѣнението на закона нѣма да се прѣмахне, но съ общи усилия. Прочее, като вземамъ актъ отъ това, заяввамъ, че ако трѣбва нѣкаква законодателна мѣрка, ще я направимъ, и моля ви тия заявления да ги прѣпратите въ Министерството. (Гласове: Съгласни!)

Прѣдсѣдателствуещъ А. Краевъ: Слѣдъ тая декларация на г. Министра и заявлението на г. докладчика, че оттегля доклада на заявленията, считали Събранието, че трѣбва да се вотира? (Нѣкои прѣдставители: Нѣма нужда! — Други: Да се изпратятъ въ Министерството! — И. Московъ: Какво ще се изпрати въ Министерството?) Да се пратятъ въ Министерството заявленията отъ тоя родъ.

Н. Козаревъ: Вие чухте, г-да народни прѣдставители, че самъ г. Министърътъ изказа желание да се изпратятъ не само това, но и всички отъ този родъ прошения въ Министерството. Ето защо азъ мисля да се изпратятъ тия прошения въ Министерството и, при всичко че г. докладчикътъ оттегля прѣдложението си, азъ правя прѣдложение да се изпрати това прошение въ Министерството на Търговията и Земледѣлието.

Прѣдсѣдателствуещъ А. Краевъ: Г-нъ докладчикъ! Съгласни ли сте да се изпратятъ тия заявления въ Министерството?

Докладчикъ Д-ръ Н. Геннадиевъ: Съгласенъ съмъ.

Прѣдсѣдателствуещъ А. Краевъ: Добрѣ. Полагамъ на гласуване прѣдложението, щото прѣдметнитѣ прошения да се изпратятъ въ Министерството на Търговията и Земледѣлието, и моля ония, които го приематъ, да вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Желаєте ли малко отидиѣ? (Гласове: Желаемъ!) Давамъ 10 минути отидиѣ.

(Слѣдъ отидиѣ.)

Прѣдсѣдателствуещъ А. Краевъ: (Звъни.) Засѣданието се продължава.

Има думата докладчикътъ на прошетарната комисиия г. Д-ръ Владигеровъ.

Докладчикъ Д-ръ Х. Владигеровъ: Г-да прѣдставители! Прошетарната комисиия, въ отдѣла ѣ по пенсиятѣ, разисква много заявления, отъ които по-голѣмата частъ остави безъ послѣдствие. Днесъ за докладъ имамъ само три прошения за пенсия.

Едно прошение има отъ г. Геновича, ратникъ по църковния въпросъ въ Цариградъ и бившъ редакторъ-издатель на вѣстникитѣ: „Турция“, „Levant Times“ — българското издание, „Източно врѣме“ и „La Turquie“. Г-нъ Геновичъ въ послѣдствие е билъ на длѣжностъ канцлеръ въ дипломатическото аген-

ство въ Цариградъ, отдѣто е билъ уволненъ, въ интереса на службата, прѣзъ 1888 или 1889 г. Въ послѣдствие той се е билъ прѣселилъ въ България, далъ заявление въ Народното Събрание и поискалъ да му се даде пенсия за заслуга. Народното Събрание му дало 100 л. пенсия и вече нѣколко години той получава тая пенсия. Сега г. Геновичъ намира, че пенсията, която му дало Народното Събрание, е малка и иска 300 л. (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: 500!) Комисията, като разисква неговото прошение, остави го безъ послѣдствие, обаче единъ отъ членоветѣ на комисията, (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: Кой?) г. Мисловъ, остана на особено мнѣние и той изказа желание да се докладва. Заради туй азъ мисля г. Мисловъ да каже причинитѣ, по които желае да се докладва това прошение.

Ц. Мисловъ: Азъ искамъ само да се докладва, а оставимъ на Прѣдставителството да се изкаже.

Прѣдсѣдателствуещъ А. Краевъ: Понеже никой не иска думата, поставямъ на гласуване рѣшението на прошетарната комисиия, да се остави докладваното прошение безъ послѣдствие. (М. Златановъ: То е оставено безъ послѣдствие.) Нека се вземе едно рѣшение.

Които сж на сжщото мнѣние, както прошетарната комисиия, моля да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема. Пропението остава безъ послѣдствие.

Докладчикъ Д-ръ Х. Владигеровъ: Прѣзъ извънредната сесия тази година, нѣкоя си Христина Кировичъ, отъ Свищовъ, била подала едно заявление въ Народното Събрание, за да ѣ се опрости една сума отъ недобори отъ 600 л. Народното Събрание въ засѣданието си отъ 19 мартъ тази година, е опростило тѣзи недобори, обаче, въ интервала отъ опрощаването сумата отъ Народното Събрание до съобщението, надлежната фискална властъ искала ѣ да си изплати дълта и наложила запоръ, така щото, тя била принудена срѣзъ този дългъ отъ 600 л. да внесе 118 л. Сега моли Народното Събрание, на основание опрощението, което ѣ се даде, да се прѣдпише на надлежната властъ да ѣ възвърне одържаната сума. (М. Златановъ: Не е работа на Събранието!) Рѣшението на комисията е, да се подложи на разискване въ Народното Събрание, тѣй като Народното Събрание се е произнесло вече и ѣ опростило 600 л., а 118 л. сж отъ тази сума.

С. Бабаджановъ: Азъ мисля, че по-добрѣ е да оставимъ безъ послѣдствие това заявление и просто да се прѣпрати на надлежното Финансово Министерство, то да направи нужното; обаче, Народното Събрание нѣма какво рѣшение да взема.

М. Златановъ: Нѣма нужда да се оставя безъ послѣдствие; да се остави безъ разглеждане, тѣй

като въпросът не е отъ компетентността на Събранието. Тя може да се обърне къмъ Финансовия Министъръ и той да разгледа просбата ѝ.

С. Бабаджановъ: Сжщото предлагамъ и азъ.

Докладчикъ Д-ръ Х. Владигеровъ: Вамъ е известно, г-да прѣдставители, че Министърътъ на Финанситѣ не е компетентенъ да разрѣшава такива въпроси. (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: Той е разрѣшенъ!) Разрѣшенъ е отъ Народното Събрание да се опростятъ 600 л., но тази сума отъ 118 л. е отъ опростенитѣ, тя е неправилно събрана. Затова комисията мисли да се прѣпоръча на Финансовия Министъръ да прѣдпише да се повърне тая сума.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Ще поставя на гласуване прѣдложението, щото прѣдметното прошение да се изпрати въ Финансовото Министерство за повръщане неправилно събраната сума. (Гласове: А а а!)

М. Златановъ: Да се остави безъ разглеждане.

Ц. Мисловъ: Азъ мисля, че ако г. Златановъ прѣдлага така и само вика да не гласуваме, да обясни защо това не е отъ компетентността на Народното Събрание, а отъ компетентността на Финансовия Министъръ. Народното Събрание е опростило тая сума и, докато се вземе това рѣшение отъ тукъ, властѣта успѣла да събере една частъ. Финансовиятъ Министъръ не може самъ да ги повърне, ако Народното Събрание не разрѣши, че трѣбва да се върнатъ. Затова комисията е рѣшила, че трѣбва да се ходатайствува отъ Народното Събрание. (М. Златановъ: Да се остави безъ разглеждане! — Д-ръ П. Табурновъ: Защо да се остави безъ разглеждане?) Азъ бихъ молилъ г. Златанова да обясни защо да се остави безъ разглеждане.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Г-нъ докладчикъ, обяснитѣ на Събранието: тая сума е събрана слѣдъ или прѣди рѣшението на Събранието?

Докладчикъ Д-ръ Х. Владигеровъ: Слѣдъ рѣшението на Събранието е събрана.

Х. Топузановъ: Г-да! Доколкото можахъ да разбера отъ г. докладчика, не се знае кога сж събрани тѣзи пари. Тя казва въ заявлението си, че когато Народното Събрание е рѣшило, прѣди да ѝ се съобщи, въ туй врѣме били събрани тия пари. Азъ мисля, че тѣзи пари сж събрани прѣди Народното Събрание да се произнесе. И ако това е така, че Народното Събрание когато се е произнесло, паритѣ сж били събрани, въ такъвъ случай опрощаватъ се само тѣзи, които сж недосѣбрани. Ето защо азъ смѣтамъ да се прѣпрати прошениято въ Министерството на Финанситѣ съ такава резолюция: ако паритѣ сж събрани прѣди рѣшението на Събранието, прошениято да остане безъ послѣд-

ствие, а ако сж събрани слѣдъ рѣшението на Народното Събрание, тогава да ѝ се повърнатъ.

И. Вобековъ: Азъ моля г. докладчика да съобщи кога е било подадено това прошение.

Докладчикъ Д-ръ Х. Владигеровъ: Днесъ ми се донесе отъ нашия колега г. Д-ръ Друмевъ.

И. Вобековъ: Първото прошение?

Докладчикъ Д-ръ Х. Владигеровъ: То е подадено прѣзъ 1898 г.

М. Златановъ: А второто кога е подадено?

Докладчикъ Д-ръ Х. Владигеровъ: Отъ тази година 19 май.

М. Златановъ: Отъ кога е рѣшението за опрощаването?

Докладчикъ Д-ръ Х. Владигеровъ: То е отъ 17 мартъ.

Д-ръ П. Табурновъ: То не е важно дали е внесала паритѣ прѣди или подирѣ. Тукъ е важно дали е дължала 600 л. Ако е дължала тѣзи 600 л. и ако сж опростени, то ако е платила отъ тѣхъ, естествено, трѣбва да ѝ се повърнатъ. Заради туй азъ мисля, че трѣбва да се прати въ Министерството на Финанситѣ да се повърнатъ паритѣ, ако е платила тѣзи 118 л. и ако тѣ сж отъ опростенитѣ 600 л. (М. Златановъ: Да остане безъ разглеждане!) Хубаво! Моля г. Златанова да обясни защо да се остави безъ разглеждане. Нека каже мотивитѣ.

П. Папанчевъ: Настоящото прошение не може да се остави безъ разглеждане, по него трѣбва да се вземе известно рѣшение, и струва ми се, че онова рѣшение, което прѣдложи г. Топузановъ, е най-правилно. Прощението за опрощаване е дадено въ 1898 г., а второто — едва слѣдъ три години. Сега, казва се, въ интервала платила тия пари. — Но въ кой интервалъ? (М. Златановъ: Слѣдъ рѣшението.) Не е истина; кога сж броени паритѣ: ако сж броени паритѣ прѣди опрощаването, не е право, което казва г. Табурновъ, че трѣбвало да се повърнатъ. Тя е имала тогава пари и е платила. Значи, ако Събранието е знаело това обстоятелство, щѣло е да опрости остатъка. Ако слѣдъ рѣшението сж били събрани, трѣбва да се повърнатъ. Ако прѣди рѣшението сж били събрани паритѣ, тѣ сж записани като приходъ на хазната и нѣма право да иска да ѝ се върнатъ, защото имала е тогава пари, платила е.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Пристъпваме къмъ гласуване.

Има три прѣдложения: едното — да остане прошениято безъ послѣдствие, другото — да се изпрати

въ Финансовото Министерство, което да повърне сумата, безразлично когато и да е събрана — прѣди или послѣ рѣшението, и трого прѣдложение — да се изпрати въ Финансовото Министерство, което да повърне сумата, ако тя е събрана слѣдъ рѣшението на Събранието.

Полагамъ на гласуване първото прѣдложение — да се остави прошенето безъ разглеждане. Моля, които го приематъ, да вдигнатъ рѣка. (Меншинство.) Събранието не приема.

Слѣдва второто прѣдложение за безусловно повръщане събраната сума. Които го приематъ, да вдигнатъ рѣка. (Нѣколцина вдигатъ.) Събранието не приема.

Остава послѣдното прѣдложение — да се повърнатъ, ако сж събрани слѣдъ рѣшението на Събранието. Които го приематъ, моля да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ Д-ръ Х. Владигеровъ: Имамъ още едно заявление за докладване, г-да народни прѣдставители! Туй заявление е отъ майката на покойния Свѣтославъ Миларовъ. Ако искате, да ви прочета заявлението ѝ, ако не искате, ще го докладвамъ устно. Майката на Свѣтославъ Миларовъ по втория си мъжъ се именува Х. Мина Попова. Нейното заявление до Народното Събрание има слѣдующето съдържание: (Чете.)

„На мнозина и отъ сегашнитѣ членове на почитаемото Народно Събрание не ще бжде неизвѣстенъ животътъ и дѣйността на покойния ми съпругъ Николчо Ефтимовъ Сапуновъ и на покойния ми синъ Свѣтославъ Миларовъ. Съпругътъ ми Николчо Ефтимовъ Сапуновъ е билъ единъ отъ първитѣ дѣйци по духовното и националното възбуждане на българитѣ, единъ отъ творителитѣ на народното имъ съзнание, и то въ най-трудния моментъ на зараждането и проявяването на това национално събуждане. На това трудно, но славно дѣло Николчо Ефтимовъ Сапуновъ посвети неуморно всичкитѣ сили и енергия на даровитата си натура, нему само служеше въ всички поприща, на които работѣше, и най-сетнѣ за него той сложи и живота си въ турската тъмница въ Цариградъ на 22 августъ 1861 г., въ която бѣше хвърленъ по обвинението му въ подготвяне организирано възстание противъ Отоманската империя.

Прѣзъ дългогодишната си общественна дѣятелностъ въ 30-тѣ, 40-тѣ и 50-тѣ години на миналия XIX вѣкъ, Николчо Ефтимовъ Сапуновъ бѣше единъ отъ ония смѣли борци, които въ заспалата, забравена отъ свѣта и неподвижна християнска рая влѣха първитѣ искри на народното българско съзнание, събудиха у нея идеята на общото българско отечество и така извадиха българското племе на историческата арена. Тѣзи първи пионери на културно-историческата българщина трѣбваше да намѣрятъ единъ духовенъ и просвѣтителенъ центъръ за българското национално движение, и за

такъвъ центъръ тѣ избраха столицата на обширната тогава Отоманска империя, Цариградъ“.

Х. Топузановъ: Защо не докладвате?

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Резюмирайте самото рѣшение.

Докладчикъ Д-ръ Х. Владигеровъ: Азъ изказахъ желание да го докладвамъ устно, а вие пожелахте да го прочета.

Просителката, майка на Свѣтославъ Миларовъ и жена на покойния Никола Ефтимовъ Сапуновъ (Д. Ризовъ: И сега жена на Х. Мина Поповъ.) и сега жена на Х. Мина Поповъ, въ прѣклонна възраст, като излага заслугитѣ на своя мъжъ по църковния въпросъ, както и на сина си по възбуждането и по църковния въпросъ, моли да ѝ се отпусне една пенсия да прѣкара послѣднитѣ дни отъ живота си. Вамъ на всички ви сж извѣстни историческитѣ и литературни трудове на Свѣтослава Миларовъ, и съврѣмenniцитѣ, които сж работили по църковния въпросъ, не е да не знаятъ голѣмитѣ заслуги, които покойниятъ Никола Ефтимовъ Сапуновъ е принесълъ на българщината по църковния въпросъ. Той е единъ отъ ония дѣятели, може да се каже, който еднакви заслуги е ималъ съ покойния князъ Богориди, Гавриилъ Кръстевичъ, Неофитъ Бозвели, Тѣпчиглещовъ, Гешоолу, Захарию Струмски и Илариону Макариополски. (Х. Топузановъ: На какво основавате Вашитѣ думи?) На исторически данни, г-нъ Топузановъ, и на разказитѣ на съврѣмenniцитѣ труженици, които сж взимали участие. Вие може да не сте взимали участие и желая да ме изслушате — азъ докладвамъ. Азъ ще Ви дамъ, ако искате да провѣрите, историческата сборка на Карапетрова и Вие ще видите, че се говори на всѣка страница за неговитѣ заслуги.

Когато се е повдигналъ въпросътъ за унията въ Цариградъ, Сапуновъ, слѣдъ като се признала унията, е билъ назначенъ за Капу-кехая. Когато почнала да се строи църквата, при избора на мѣстото е имало споръ — едни искали да се строи църквата на Кумъ-Капу, а други на Фенеръ. — Покойниятъ Александъръ Екзархъ, който се удостоилъ чрѣзъ посредничеството на графъ Неселроде да се прѣдстави на императора Николай I, е сполучилъ въ Русия да му се допусне да събира волни пожертвувания да се съзида българскиятъ храмъ въ Цариградъ. Той донесълъ въ Цариградъ грамадна сума и, когато му е поискано да плати 50.000 гр. за едно мѣсто да се отчужди, той не се съгласилъ и трѣбвало Стефанаки Богориди да ги заплати отъ себе си за да се построи българската църква. При построяването на църквата най-много е тичалъ Никола Ефтимовъ Сапуновъ. Като се построи тази българска църква въ видъ на параклисъ, първото дѣте, което се е кръстило тамъ по православенъ обрядъ съ славянска литургия, е било неговото дѣте Свѣтославъ Миларовъ.

За Свѣтослава Миларовъ, за неговитѣ заслуги, изобщо, и по църковния въпросъ, въ частностъ, нѣма какво да говоря, защото вамъ сж извѣстни. Вие знаете какъ той загина мъченически вслѣдствие на напѣтѣ политически неразбории. (С. Арсениевъ: Какво разправяте?) Азъ разправямъ историята на двама труженици. (С. Арсениевъ: Има ли документи?) На Ви документитѣ, г-нѣ Арсениевъ!

Комисията намѣри за нужно, вслѣдствие заслугитѣ на бащата и на сина, да се отпусне на майката, жива останала, която е въ прѣклонна възраст, 100 л. мѣсечна пенсия.

Т. Влайковъ: Покойниятъ Сапуновъ е заслужилъ, дѣйствително — чели сме по книгитѣ; синъ му тоже е извѣстенъ по своитѣ заслуги и по своята печална участъ; но майката не е вече жена на Сапунова, а на другъ човѣкъ — тя се е отрекла отъ връзкитѣ съ своя мъжъ и своя синъ. Важно е да видимъ, дали има заслуги сегашниятъ ѝ мъжъ. Затова азъ мисля, че заявлението е безпрѣдметно.

Н. Папанчевъ: Г-да народни прѣдставители! Както отъ думитѣ на г. докладчика, така сжщо и отъ думитѣ на прѣдговорившия, г. Влайковъ, се признава напълно, че покойниятъ пръвъ съпругъ на просителката, Никола Сапуновъ, родомъ отъ Габрово, е принесълъ голѣми заслуги на Българското черковно дѣло, както и за събуждане на Българския народъ въ миналия вѣкъ. Това не се оспорва, защото списанията, като почнемъ отъ „Български книжици“ и послѣдующитѣ списания, издавани въ Цариградъ, както и споменитѣ на нѣкои тогавашни дѣйци, печатани въ сегашнитѣ български списания, сж доказателство за това. Но вънъ отъ това, самата тази жена, която е била съпруга на покойния пръвъ нейнъ съпругъ Сапуновъ, е дѣйствувала по черковния въпросъ. Не е истина, че тя не е заслужила; напротивъ, въ всички начинания на първия си мъжъ била е негова другарка, негова съпътница: каквото е правилъ, на каквито прѣслѣдвания се е излагалъ, на тѣзи прѣслѣдвания се е излагала и тя самата. Азъ знамъ, че Народното Собрание е отпуснало пенсия на жена, която е прѣнесла само едно писмо отъ Гюргово въ Русе, и сега, ако се не лъжа, получава 50 или 60 л. мѣсечна пенсия... (Д-ръ Н. Геннадиевъ: Коя е тя?) Тя е отъ Горна-Орѣховица, или отъ Лѣсковецъ, не помня добръ, но това е единъ конкретенъ случай. А тая жена, докато се е водила съ покойния Сапуновъ, била е негова съпътница, негова вдѣхновителка и е работила заедно съ него. Дѣйствително, сега казватъ, че се оженила за нѣкой си Х. Мина Поповъ и, слѣдователно, се отрекла отъ правата на първия си съпругъ. Но знайте, че този човѣкъ е повече отъ 70-годишенъ, въ крайно бѣдно положение, който нѣма никакво състояние, занимава се съ просбопство, а човѣкъ на 70-годишна възраст какво може да изкара? Както той, така и тя бѣдствуватъ. (К. Мирски: Синове има ли?)

Нѣма. Тя имаше единъ синъ, който е извѣстенъ въ българската литература не само като писателъ, не само като журналистъ, но и като политически дѣятелъ, който още отъ дѣтинството си, още откакъ се е прѣзналъ, бѣше работникъ по черковния въпросъ и нѣмаше възстание, нѣмаше политическо дѣло, въ което да не е вземалъ участие, и найсетнѣ за своята политическа дѣятелностъ бѣше хвърленъ въ тъмница въ Цариградъ, отдѣто чрѣзъ геризитѣ можѣ да се избави и да избѣга въ Влашко, но и тамъ пакъ не се уgomони и тамъ не прѣстана да дѣйствува, а до трагическата си смъртъ, докогато бѣше обѣсенъ въ 1892 г., работѣше постоянно, и работѣше безкористно за славата, за доброто на Българския народъ.

Наистина, ако майка му бѣше сега състоятелна, ако нейниятъ съпругъ имаше срдѣства да я поддържа, вѣрно е, че, може би, нѣма нужда отъ пенсия. А пъкъ азъ ви казвамъ, че додѣто покойниятъ Свѣтославъ Миларовъ бѣше живъ, той поддържаше и нея клетата, и пастрока си и колкото спечелеше отъ журналистиката и писателството, азъ знамъ добръ, половината пращаше на майка си да се издържа, при всичко че мъжъ ѝ бѣше 15—20 години помладъ и можеше да работи. А пъкъ сега, когато не може да работи, естествено, покойниятъ ѝ синъ щѣше да бжде нейна отрада, щѣше да бжде подпорка на старинитѣ ѝ. Тая жена, която сега човѣкъ не може да я познае отъ кахѣри и теглила, които е прѣкарала откато се е задомила съ покойния си съпругъ, едвали ѝ остава да живѣе още 2—3 години и едва влачи своето жалко сществуване, и, менъ ми се чини, грѣхота ще бжде, ако се не отпусне нѣщо на тази клетница. Вие знаете, г-да народни прѣдставители, че прѣди нѣколко години се отпуснаха пенсии на майкитѣ и бащитѣ на всички онѣзи, които бѣха обѣсени въ 1892 г., въ числото на които влиза и покойниятъ Свѣтославъ Миларовъ. Но независимо отъ този претекстъ, че сж били отпуснати пенсии на тѣхъ, азъ казвамъ, че за заслугитѣ на покойния ѝ съпругъ, а още повече за заслугитѣ на сина ѝ Свѣтославъ, който бѣше единствената нейна подкрѣпа, трѣба на неговата стара майка да се отпусне една пенсия. (Нѣкои прѣдставители: Тя има и другъ синъ!) Азъ не знамъ другъ синъ, който да я поддържа. Ако има нѣкой синъ, той живѣе въ София, има жена и дѣца и мисли за тѣхъ, а нещастната му майка живѣе въ Карнобатъ при единъ човѣкъ, който, може би, не довижда и не дочува и не може да изкара 5 пари за прѣхраната си. Азъ ще кажа, че вие отпуснахте 200 л. пенсия на единъ човѣкъ, на когото съмнителни бѣха заслугитѣ, по 500 л. на хора, които нѣкой път написали нѣщо въ нѣкой цариградски вѣстникъ и иматъ по 300.000—400.000 л. капиталъ, и ще бжде грѣхота, ако не отпусните тази нищожна сума, която се иска, на майката на Миларова. (Х. Конкиловъ и Т. Влайковъ: Вие сте отпуснали тѣзи суми, г-нѣ Папанчевъ!) Азъ бѣхъ тогава противъ, но отпуснаха ги

други. (Х. Конкилевъ: Които и да сж ги отпуснали, въ ваше врѣме ги отпуснаха; та недѣйте вика!)

Х. Топузановъ: Г-да! Г-нѣ Миларовъ или Никола Сапуновъ е билъ отъ Габрово; той се е поминалъ прѣди повече отъ 40 години. За неговитѣ заслуги азъ нѣма да ви говоря, защото ги и не знаа, билъ съмъ малъкъ тогава. Азъ знаехъ само, че той имаше двѣ дѣца: Свѣтославъ и Илия, и тѣзи двѣ малолѣтни дѣца майка имъ ги зарѣза и се ожени за другъ. Ако искаше да се ползува отъ заслугитѣ на мжжъ си, не трѣбваше да се жени втори пътъ. Тя води 30 години втория си мжжъ, има отъ този мжжъ, може би, дѣца, които той трѣбва да храни. Най-послѣ, ако Народното Събрание отпуска пенсии за заслуги, отпуска на такива, които нѣма отъ какво да се хранятъ, та да не умратъ отъ гладъ и да не ходятъ да просятъ. Но тази просителка, която има синъ Илия Миларовъ, да дойде да вика на хазната да я храни — неужели единъ синъ не може да храни майка си, а я оставя да проси отъ хазната за нѣкакви заслуги на бившия си мжжъ? Ако искаше да се ползува отъ заслугитѣ на бившия си мжжъ, не трѣбваше да се жени втори пътъ. Сега може да иска за заслугитѣ на сегашния си мжжъ, а не на бившия, когото още тогава е зарѣзала, а дѣцата си оставила настрана. (П. Папанчевъ: Азъ казвамъ, че това не е вѣрно: ти се е трудила да възпита тѣзи дѣца!) Ако нѣмаме другъ синъ и ако нѣмаме мжжъ, отъ когото не се знае дали нѣма дѣца, тогава, да, да ѝ даде Народното Събрание пенсия за да може да се прѣхранва и да не ходи да проси. Но щомъ има синъ, азъ мисли, г-нѣ Папанчевъ, че никой нѣма да се съгласи да ѝ се отпусне пенсия за такива заслуги. Ако потърсимъ такива, ще намѣримъ не една и двѣ, а много. Заради това азъ прѣдлагамъ прошениято да се остави безъ послѣдствие.

П. Папанчевъ: Азъ отдѣвъ говорихъ, тѣй щото нѣма сега да се разпростирамъ много. Ще кажа само двѣ думи, за да отбѣсна една клевета, която г. Топузановъ, макаръ габровецъ, каза по адресъ на тази просителка. Тя не напусна дѣцата си да отиде при втория си мжжъ, но тя се ожени, като съ своя трудъ възпита покойния Свѣтославъ Миларовъ, както и другия, Илия, когото малко познавамъ. И благодарение на нейнитѣ трудове и усилия тя можѣ да изкара такъвъ единъ доблестенъ патриотъ, какъвто бѣше Свѣтославъ Миларовъ, който съставлява гордостъ и слава на Българския народъ. Тя можѣ да го възпита въ онази любовъ и прѣданность къмъ Българския народъ, която той съхрани докрая на своя тѣленъ животъ. Ето защо азъ казвамъ, че ти не напусна дѣцата си, а се труди да ги направи хора, каквито дѣйствително излѣзоха.

К. Мирски: Г-да народни прѣдставители! Ние ще оскѣрбимъ живия синъ на тая стара жена, г. Илия Миларовъ, бившъ прокуроръ на апелация,

ако ѝ дадемъ пари да я хранимъ. Затуй моля да остане безъ послѣдствие прошениято.

Докладчикъ Д-ръ Х. Владигеровъ: Азъ искамъ да кажа на г. Топузанова, че покойниятъ Никола Ефтимовъ отъ Габрово е първиятъ, който прѣди 40 години е основалъ българска община съ български печатъ. (Х. Конкилевъ: Ама Никола Ефтимовъ, а не Хаджи Мина!) Той е билъ вкаранъ въ тъмница въ Цариградъ и тамъ е умрѣлъ. Азъ мисли, че, ако бѣше тукъ г. Д-ръ Стайковъ, който е вземалъ главата на Свѣтослава Миларовъ, и той щѣше да гласува да се отпусне пенсия на просителката.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Не Д-ръ Стайковъ е вземалъ главата на Свѣтослава Миларовъ, а една съдебна присѣда! Затова, недѣйте го оскѣрбява!

Докладчикъ Д-ръ Х. Владигеровъ: Азъ не оскѣрбявамъ, но казвамъ, ако бѣше тукъ, щѣше да гласува за да се отпусне пенсия на майката на покойния Свѣтославъ Миларовъ, политическиятъ идея на когото днесъ тържествуватъ.

Д-ръ Н. Генадиевъ: Още единъ докладчикъ като тебе да имаше, никой нѣма да гласува.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Пристъпваме къмъ гласуване.

Има двѣ прѣдложения: едното е на комисията, подкрѣпено отъ г. Папанчева, — да се отпусне на просителката 100 л. мѣсечно пожизнена пенсия, а другото е на г. Влайкова, подкрѣпено отъ други нѣколко души, — да се остави безъ послѣдствие.

Туриамъ на гласуване най-напрѣдъ рѣшението на комисията и моля ония отъ г. г. прѣдставителитѣ, които го приематъ, да си вдигнатъ ржката. (Гласове: Болшинство! Меншинство!) Моля г. г. квесторитѣ да прѣброятъ.

Министъръ-Прѣдседателъ П. Каравеловъ: Въ този случай щѣше да бѣде по-правилно, ако бѣха отдѣлени двата въпроса, защото единъ човѣкъ може да се съгласи да се даде пенсия, а да не е съгласенъ съ комисията относително размѣра.

Квесторъ А. Крушевъ: (Слѣдъ прѣброяване на гласовѣтъ.) Болшинството е за.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Г-нѣ квесторѣтъ констатира, че е болшинство.

Х. Конкилевъ: Не е истина! И азъ съмъ квесторъ и констатирамъ, че бѣше меншинство!

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Тогава ще се гласува чрѣзъ ставане на крака.

Моля ония, които сж за рѣшението на комисията, да станатъ прави. Моля г. г. квесторитѣ да прѣброятъ.

Квесторъ А. Крушковъ: (Слѣдъ прѣброяване на гласовѣтъ.) Болшинството е за.

Квесторъ Х. Конкилевъ: 26 души сж за. Колко присѣтствуватъ? Азъ оспорвамъ. (П. Папанчевъ: То бѣше!) Какъ така? Присѣтствуватъ, мисля, повече отъ 70 души народни прѣдставители. (Гласове: Поименно да се гласува!)

М. Златановъ: Квесторъ е г. Крушковъ, квесторъ е и г. Конкилевъ, и двамата спорятъ — кое е вѣрно?

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Г-да квестори! Има ли 70 души народни прѣдставители? (Шумъ. — Гласове: Поименно да се гласува!)

Съгласно ли е Народното Събрание чрѣзъ поименно гласуване да се рѣши въпросътъ? (Гласове: Съгласно! — Други: Не е съгласно!) Понеже има повторно съмнѣние, въ такъвъ случай ще стане гласуването поименно. Моля секретаря г. Кормановъ да чете списъка на г. г. прѣдставителитѣ. (Глъчка — Гласове: $\frac{2}{3}$ трѣбва да рѣшатъ, за да стане поименно гласуване!) Съгласно втората алинея на чл. 54 отъ правилника, при второто съмнѣние, слѣдъ като се е гласувало чрѣзъ ставане на крака, прибѣгва се къмъ поименно гласуване.

Гласува се прѣдложението на комисията, което е: да се отпусне на майката на покойния Свѣтославъ Миларовъ (Т. Влайковъ: Съпруга на Хаджи Мина Поповъ!) 100 л. мѣсечна пенсия; така щото, които сж за това прѣдложение, ще гласуватъ за, а които не сж за него, ще гласуватъ противъ. (Х. Филиповъ: А които сж за 60 л.?) Нѣма такова прѣдложение! (Х. Филиповъ: Раздѣлѣте въпроса!)

Секретаръ Н. Кормановъ: (Чете списъка и г. г. прѣдставителитѣ гласуватъ.) М. Абаджиевъ — (отсѣтствува); Н. Абаджиевъ — (отсѣтствува); А. Ангеловъ — (отсѣтствува); Н. Антикаровъ — (отсѣтствува); Д. Анчевъ — (отсѣтствува); Д. Аргириадисъ — за; И. Арнаудовъ — за; С. Арсениевъ — противъ; С. Бабаджановъ — противъ; П. Баевъ — противъ; Ц. Бакаловъ — (отсѣтствува); М. Балабановъ — (отсѣтствува); М. Балтовъ — (отсѣтствува); Н. Беневъ — за; А. Блажевъ — (отсѣтствува); И. Бобековъ — за; С. Бобчевъ — за; М. Божковъ — (отсѣтствува); А. Бозовски — противъ; С. Войковъ — противъ; А. Бояджийски — (отсѣтствува); Г. Булевъ — противъ; А. Буровъ — (отсѣтствува); Г. Бѣловъ — (отсѣтствува); И. Бѣлиновъ — (отсѣтствува); Т. Ванчевъ — противъ; И. Вачковъ — (отсѣтствува); К. Величковъ — (отсѣтствува); И. Веселиновъ — (отсѣтствува); А. Виячевъ — противъ; Т. Влайковъ — противъ; Ц. Вучковъ — (отсѣтствува); Д. Вълчевъ — (отсѣтствува); И. Георгиевъ — противъ; И. Гешовъ — за; Н. Гимиджийски — противъ; И. Гърковъ — (отсѣтствува); К. Гърковъ — (отсѣтствува); В. Гьоновъ — (отсѣтствува); Т. Даскаловъ — за; В. Димчевъ — (отсѣтствува); С. Димитровъ — (отсѣт-

ствува); Д. Десевъ — за; Д-ръ Х. Владигеровъ — за; Д-ръ Г. Гаговъ — (отсѣтствува); Д-ръ Т. Гатевъ — за; Д-ръ Н. Генадиевъ — за; Д-ръ П. Гудевъ — (отсѣтствува); Д-ръ С. Даневъ — (отсѣтствува); Д-ръ А. Друмевъ — (отсѣтствува); Д-ръ К. Икономовъ — (отсѣтствува); Д-ръ К. Милановъ — (отсѣтствува); Д-ръ Д. Милковъ — противъ; Д-ръ Д. Молловъ — (отсѣтствува); Д-ръ А. Петровъ — противъ; Д-ръ А. Радевъ — (отсѣтствува); Д-ръ К. Серафимовъ — (отсѣтствува); Д-ръ П. Стайковъ — за; Д-ръ П. Табурновъ — за; Д-ръ А. Ходжевъ — (отсѣтствува); А. Епитропу — противъ; Ж. Желъзовъ — за; Я. Забуновъ — противъ; М. Златановъ — противъ; А. Ибишевъ — за; П. Ивановъ — противъ; Сп. Ивановъ — (отсѣтствува); С. Ивановъ — (отсѣтствува); М. Калевъ — (отсѣтствува); П. Калинковъ — за; Х. Камбуровъ — (отсѣтствува); А. Каназирски — за; П. Каравеловъ — (отсѣтствува); А. Картовъ — (отсѣтствува); Г. Кирковъ — противъ; Н. Козаревъ — (отсѣтствува); Х. Конкилевъ — противъ; Н. Кормановъ — противъ; А. Краевъ — (прѣдсѣдателствува); А. Крушковъ — за; П. Кръстевъ — за; В. Кънчовъ — (отсѣтствува); Л. Лазаровъ — (отсѣтствува); А. Людскановъ — (отсѣтствува); Г. Маджаровъ — (отсѣтствува); С. Мазанковъ — за; А. Малиновъ — (отсѣтствува); А. Маринкехайовъ — (отсѣтствува); Д. Марковъ — (отсѣтствува); Н. Марковъ — (отсѣтствува); Я. Матакиевъ — (отсѣтствува); Ц. Мечкаровъ — (отсѣтствува); К. Мирски — противъ; Ц. Мисловъ — за; Т. Михайловъ — противъ; И. Московъ — за; Х. Мустафа Бейовъ — (отсѣтствува); Е. Начевъ — (отсѣтствува); Г. Недѣлковъ — противъ; Т. Николовъ — противъ; В. Николчовъ — (отсѣтствува); Р. Николовъ — за; Т. Орловъ — за; Д. Папазовъ — (отсѣтствува); П. Папанчевъ — за; Д. Петковъ — за; Ж. Петковъ — (отсѣтствува); К. Петковъ — (отсѣтствува); Н. Петковъ — (отсѣтствува); И. Петровъ — противъ; Н. Петровъ — противъ; Р. Петровъ — за; Т. Петровъ — за; Х. Петруновъ — за; П. Пешевъ — (отсѣтствува); Д. Пишмановъ — (отсѣтствува); В. Поповъ — (отсѣтствува); Д. Поповъ — за; Н. Поповъ — (отсѣтствува); С. Поповъ — за; Д. Пчелински — за; Д. Ризовъ — (отсѣтствува); Н. Русевъ — (отсѣтствува); С. Савовъ — (отсѣтствува); И. Саллабашевъ — (отсѣтствува); М. Сарафовъ — (отсѣтствува); Х. Славейковъ — (отсѣтствува); И. Соколовъ — (отсѣтствува); С. Соколовъ — за; И. Спасовъ — за; А. Станчевъ — противъ; П. Станчевъ — за; Г. Стойновъ — (отсѣтствува); С. Стойновъ — за; И. Стояновъ — за; М. Стояновъ — (отсѣтствува); С. Стояновъ — противъ; И. Сунгурларски — (отсѣтствува); О. Сюлеймановъ — (отсѣтствува); М. Такевъ — (отсѣтствува); Ц. Таслаковъ — (отсѣтствува); Т. Теодоровъ — (въздържа се); Ю. Теодоровъ — (отсѣтствува); Х. Топузановъ — противъ; А. Урумовъ — (отсѣтствува); Т. Ферадовъ — (отсѣтствува); А. Филиповъ — за; Х. Филиповъ — за; А. Франя — за; Д. Бановъ — (отсѣтствува); К. Калчовъ — противъ

Х. Неджибъ Бей — (отсѣтствува); К. Яневъ — за; Е. Хасановъ — (отсѣтствува); Д. Христовъ — (отсѣтствува); Н. Христовъ — за; Д. Цанковъ — (отсѣтствува); Н. Цановъ — противъ; Г. Цонковъ — противъ; С. Цоцумански — (отсѣтствува); Х. Чамаковъ — за; Г. Шиваровъ — противъ; Г. Шойлевъ — (отсѣтствува); Я. Юмеровъ — (отсѣтствува); Ю. Юсуфовъ — (отсѣтствува) и К. Янчевъ — (отсѣтствува).

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Има ли нѣкой отъ присѣтствующитѣ да не е гласувалъ?

И. Арnaudовъ: Азъ не съмъ гласувалъ. Сега гласувамъ за.

Секретаръ Н. Кормановъ: 43 за, 33 противъ и единъ се въздържа.

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Щомъ сж 43 за, а 33 противъ, Събранието приема. (А. Крушковъ: Вие печелите, г-нъ Конкилевъ!) Значи, отпуща се пенсия по 100 л. мѣсечно на майката на покойния Свѣтославъ Миларовъ.

А. Крушковъ: Азъ прави порицание къмъ г. Конкилева, задѣто ме обвини въ криво прѣбройване на гласоветѣ.

Х. Конкилевъ: Да! Ама като довлѣкохте още нѣколко души отъ вѣнъ. Нека знае народътъ, кои сж тѣзи, които даватъ пенсии. Ние отговаряме за 1 левъ прѣдъ избирателитѣ си, а не сме като васъ да даваме пенсии отъ гърба на този народъ.

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Г-нъ Крушковъ, резултатътъ е обявенъ; той е въ Ваша полза, и Вие нѣмате право да оскърбявате никого

А. Крушковъ: Азъ имамъ право да се защищавамъ, защото ме обвиниха въ лъжа.

Х. Конкилевъ: Защото казахте лъжа по-напрѣдъ!

С. Вабаджановъ: 12 души дойдоха слѣдъ това! (Прѣрекание.)

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Г-нъ докладчикъ Раденко Николовъ има думата.

Докладчикъ Р. Николовъ: Постѣпила е молба отъ жителитѣ на с. Кая-бей-кьой, Балчинка околия, съ която молятъ да имъ се продадатъ маломѣрни държавни земи, находящи се въ селото и състоящи се отъ 122 къса, на пространство около 2.500 декара съ умѣрена цѣна. Събрани сж свѣдѣния чрѣзъ Министерството на Финанситѣ, и то е на мнѣние да се удовлетвори просбата имъ, като се продадатъ тѣзи земи съ цѣна по 3 л. на декаръ, платими въ 5-годишенъ срокъ.

Комисията, на основание на това мнѣние, рѣши да се удовлетвори просбата имъ, като имъ се продадатъ тия земи по 3 л. декарътъ.

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Прѣдъ видъ на това, че Събранието нѣколко пѣти се е произнасяло, щото прошения отъ този характеръ да се не докладватъ, докато се изработи специаленъ законъ, азъ не мога да туря на гласуване това рѣшение. (Гласове: Вѣрно!) Минѣте по-нататкъ.

Докладчикъ Р. Николовъ: Тѣ сж сѣ отъ този видъ.

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Тогазъ отсѣпѣте мѣстото на другъ докладчикъ. Трѣбва да се зачитатъ рѣшенията на Събранието. Ще дамъ думата на г. Стоянъ Стояновъ, ако Вие нѣмате други прошения. (К. Мирски: Днесъ се докладваха и други такива прошения!)

Докладчикъ Р. Николовъ: Азъ имамъ и други прошения.

Молба отъ Стоила Диновъ, отъ с. Сиричникъ, Радомирска околия; моли да му се опростятъ 80 л. дългъ къмъ Държавата, които дължи за стойностъ на мѣстото, отсѣпено му да си построи къща на турскитѣ гробища въ селото, и като си построи къща, нѣмалъ сега срѣдства да я изплати. Освѣнъ тази къща нѣмалъ други имоти и прѣдставлява свидѣтелство за бѣдностъ и за сѣмейното си положение.

Комисията взе рѣшение да му се опрости, защото е незначителна сумата — отъ 80 л.

Министъръ-Прѣсѣдатель П. Каравеловъ: Провѣрихте ли? Имате ли свѣдѣния отъ Министерството?

Докладчикъ Р. Николовъ: Нѣма свѣдѣния отъ Министерството, защото е малка сумата.

Министъръ-Прѣсѣдатель П. Каравеловъ: Азъ съжалявамъ за такива доклади!

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Полагамъ на гласуване прѣдложението на комисията. (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: Какво е то?) Да се опростятъ 80 л. дългъ къмъ Държавата на Стоила Диновъ, отъ с. Сиричникъ, Радомирска околия, които дължи за стойностъ на мѣстото, отсѣпено му да си построи къща, и който сега нѣма никакъвъ другъ имотъ.

Министъръ-Прѣсѣдатель П. Каравеловъ: Провѣрихте ли?

Докладчикъ Р. Николовъ: Има свидѣтелство отъ общината.

Министъръ-Прѣсѣдатель П. Каравеловъ: Азъ толкозъ значение давамъ на такива свидѣтелства!

Г. Кирковъ: Сега взехме да ставаме скѣпи на трицитѣ!

Прѣседателствующъ А. Краевъ: Понеже нѣма други прѣдложения, полагамъ на гласуване рѣшението на комисията и моля ония, които сж за него, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ Р. Николовъ: Отъ Николай С. Ковачевъ, живущъ въ гр. Свищовъ, който моли да му се възстанови срокъ, за да може, съгласно чл. 6 отъ закона за опрѣдѣление държавнитѣ земи и пр., да се отнесе до надлежния сѣдъ, да иска отстъпването на засвоената около 32 дюлюма гора, находища се на р. Дунавъ и стария рѣкавъ на р. Янтра, по причина че е отсъствувалъ въ странство въ врѣмето, когато комисията му засвоила тѣзи имоти и послѣ, като се върналъ, билъ изтекълъ срокътъ за да заведе дѣло. Прѣдставлява и прѣписи отъ крѣпостнитѣ актове за тази гора. Искани сж свѣдѣния отъ Министерството. Министерството казва, че нѣма нищо, ако Народното Събрание разрѣши.

Комисията, на основание на това, рѣши да му се възстанови срокътъ за 6 мѣсеца, ако иска да заведе дѣло. И азъ моля отъ името на комисията да утвърдите това рѣшение.

Прѣседателствующъ А. Краевъ: Ще положи на гласуване рѣшението на комисията.

Х. Филиповъ: Азъ бихъ желалъ да знамъ, кои сж мотивитѣ на комисията, поради които е на мнѣние да се възстанови срокътъ.

Докладчикъ Р. Николовъ: Човѣкътъ отсъствувалъ, понеже е живѣялъ въ Ромъния.

Х. Филиповъ: Азъ мисля, че и крѣпостнитѣ актове сж тукъ.

Докладчикъ Р. Николовъ: Да, има и крѣпостни актове.

Х. Филиповъ: Азъ съмъ убѣденъ, че ако не бѣха прѣдставени крѣпостнитѣ актове, то и 100 години да е отсъствувалъ, нѣмаме право да му възстановяваме срока. Ако дѣйствително е този мотивътъ, крѣпостнитѣ актове, то какво значи? Че вие се убѣждавате, че този човѣкъ има право. (Докладчикъ Р. Николовъ: Комисията е имала прѣдъ видъ и едното, и другото.) Недѣйте ме прѣкъсва. Въ десетъ дена ще стана и азъ да кажа една дума и вие ме прѣкъсвате!

Прѣседателствующъ А. Краевъ: Моля Ви се, недѣйте се обижда!

Х. Филиповъ: Ако вие виждате отъ крѣпостнитѣ актове, че този човѣкъ има право, тогава повърнете имотитѣ му и недѣйте го праща въ сѣдилищата да ви осѣжда и да ви вкарва въ разноси. Другъ пътъ имайте малко търпѣние да изслушвате и други хора, които малко повече разбиратъ отъ юридически въпроси, отколкото вие.

Ц. Мисловъ: Г-да народни прѣдставители! При прощението дѣйствително сж приложени крѣпостнитѣ актове, но комисията като че не е обърнала на тѣхъ внимание, защото крѣпостнитѣ актове сж само книги и ние не знаемъ дали тѣ сж за сѣщата гора. Така щото, комисията не е взела прѣдъ видъ никакви крѣпостни актове, а само е взела прѣдъ видъ това, че тя не отстъпва нищо на просители, а само му дава право да се отнесе до сѣдилищата и да докаже тамъ: има ли право или не. Така щото, комисията не е рѣшавала на основание на крѣпостнитѣ актове. Толкова можемъ да разбираме и ние отъ юридически работи.

Х. Филиповъ: Азъ, напротивъ, съжалявамъ, че комисията не е обърнала внимание на крѣпостнитѣ актове и е рѣшила да се възстанови срокътъ; тя би била достойна за съжаление, ако именно не е обърнала внимание на крѣпостнитѣ актове. Защото именно комисията, за да разрѣши въпроса за възстановление срока, би трѣбвало да види, доколко е основателна просбата на този човѣкъ, дали дѣйствително той е ималъ имоти, а не, както каза г. Цоло Мисловъ, имотитѣ му били на една страна, актоветѣ били за друга страна. Тѣзи сж работи, които не е добръ да се говорятъ въ Народното Събрание. Ако комисията отъ тѣзи актове е видѣла, че тѣ не сж за тѣзи имоти, какво е заключението? Заключението ще бѣде, че г. Николай Ковачевъ е дошълъ да лъже Народното Събрание; значи, че той нѣма имоти. Ако това е така, значи, че това е едно опитване отъ Ковачева да измами. Затова трѣбва да се провѣри. И азъ съжалявамъ, че комисията, като е видѣла, че актоветѣ сж за една страна, а имотитѣ сж на друга страна, е повѣрвала.

Прѣседателствующъ А. Краевъ: Вие прѣдлагате отлагане?

Х. Филиповъ: Азъ искамъ да се отложи и комисията да проучи работата и да види, дали тѣзи актове се отнасятъ до тѣзи имоти или не. Ако се отнасятъ до тѣхъ, да му се възвѣрнатъ имотитѣ и да се не праща по сѣдилищата да вкарваме хазната въ разноси.

К. Мирски: Г-да народни прѣдставители! Нито комисията, нито Народното Събрание може да рѣшава спорове, които сж отъ компетентността на сѣдилищата. Ако се уважи молбата на просителя, друго нѣщо може да стане: да се прати туй прошение, заедно съ приложенитѣ къмъ него документи, въ Финансовото Министерство и комисията за опрѣдѣление границитѣ на соватитѣ да разгледа отново въпроса. (М. Златановъ: Да се повърне въ комисията!) Да се изпрати прощението, заедно съ владѣлческитѣ документи, които го придружаватъ, въ Финансовото Министерство, и комисията за опрѣдѣление границитѣ на соватитѣ да се произнесе отново по въпроса; тъй би се избѣгнали

разноска на хазната, които би се възложили на последната, въ случай на осъждане същата.

Ц. Мисловъ: Г-да народни прѣдставители! Ние се прѣшираме напразно, безъ да искаме да вникнемъ какво иска просителътъ. Ние искаме насила да му натрапимъ това, което ние искаме. Азъ ставамъ да възразя на г. Филипова. Ако нѣкои сѣдилища, дѣто има юристи, понякога погрѣшно рѣшаватъ, толкова повече тукъ може да се рѣши погрѣшно. Затова азъ казвамъ, че най-големата гаранция, да се рѣши имотътъ въ полза на просителя или въ полза на Държавата, сѣ сѣдилищата. И този господинъ иска да отиде въ сѣдилището, но, защото е просрочилъ, иска срокъ отъ Народното Събрание; законътъ не му дава, а само Народното Събрание може да му даде този срокъ. Комисията не е рѣшила, дали този имотъ е неговъ или не, а просто му дава срокъ, за да може да отиде въ сѣдилището да докаже своето право. Ето защо азъ намирамъ, че не е право твърдението, че просетарната комисия може да рѣшава чий е имотътъ, когато, повтарямъ да кажа, юристи сѣди мѣчно рѣшаватъ такива въпроси.

А. Каназирски: Г-да народни прѣдставители! Азъ познавамъ лицето, което ходатайствува чрезъ комисията, за да му се даде срокъ да прѣдяви своето искане срѣщу Държавата. Никола Ковачевъ е притежател на единъ голѣмъ чифликъ въ с. Вардимъ, Свищовска околия. Той до прѣди 1½ година живѣеше постоянно въ Виена и дѣйствително е отсъствувалъ въ врѣмето, когато сѣ се разпрѣдѣляли държавнитѣ имоти отъ частнитѣ. И прѣдъ видъ на законоположението, че веднажъ отредено пасището за държавно, щомъ постановлението на комисията не е обжалвано въ извѣстенъ срокъ, човѣкътъ справедливо се отнася до Народното Събрание, което е компетентно да му опрѣдѣли единъ допълнителенъ срокъ. Човѣкътъ не иска нищо друго, освѣнъ единъ допълнителенъ срокъ, въ който да докаже правото си прѣдъ сѣдилището. Азъ мисля, че този въпросъ не може да бѣде разрѣшенъ, освѣнъ тѣй, както комисията прѣдлага. Заради това азъ се присъединявамъ къмъ онѣзи, които ходатайствуватъ прѣдъ Народното Събрание, за да се опрѣдѣли единъ 6-мѣсеченъ срокъ — не повече отъ срока, какъвто законътъ опрѣдѣля — и на човѣка да се даде възможность да докаже правото си прѣдъ сѣда.

П. Папанчевъ: Г-да народни прѣдставители! Не е правъ г. Филиповъ, който изказва такова мнѣние, и азъ се чудя, какъ единъ юристъ иде да говори така прѣдъ Народното Събрание. (Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Моля, моля, изкажете Вашето мнѣние!) Моето мнѣние е, че рѣшението на комисията е най-вѣрно, тѣй като Народното Събрание не може да се обърне на една инстанция, която да разглежда спорове и да дава право на

едного или другого. Но Народното Събрание е въ правото си да възстанови единъ срокъ. Нѣма нищо по-редовно отъ това. Нека отиде въ сѣдилището и тамъ да докаже правото си г. Ковачевъ и сѣдѣтъ ще му даде имота; а, ако не докаже правото си, нѣма да му го даде. Срокъ да се възстанови е отъ компетентность на Народното Събрание.

П. Станчевъ: Г-да Мисловъ и Каназирски изказаха това, което азъ искахъ да кажа.

М. Златановъ: Г-да прѣдставители! Ако уважимъ мнѣнието на комисията, ще дойдатъ още маса такива прошения. Маса общини, маса частни лица има, които сѣ изгубили срока и ще подадатъ жалби за възстановление срокове, и ние на какво ще се обърнемъ? Ами това би било цѣла харизма на Ковачева! (П. Папанчевъ: Ама той е живѣлъ въ Виена!) Ако този господинъ е живѣлъ въ Виена, той е печелилъ пари, а не е страдалъ. Г-да Папанчевъ и Каназирски сѣ адвокати и, ако той е отсъствувалъ, можеше да имъ даде пълномощно и да подадатъ жалба. И г. Станчевъ взе думата! Отдѣ знае г. Станчевъ работата? (П. Станчевъ: Азъ бѣхъ въ комисията! Вие сте много подозрителенъ!) Да уважимъ молбата на Ковачева, значи, дайте да харизваме!

А. Каназирски: Нѣма въпросъ за харизване!

П. Станчевъ: Събранието ще рѣши — недѣйте говори много! Да, то ще рѣши и ще отхвърли просбата на Ковачева.

Н. Цановъ: Азъ мисля, че ще попаднемъ въ една голѣма грѣшка, ако възстановимъ срока. Това е работа на сѣдилищата и ние ще влѣземъ въ тѣхнитѣ права. Въ закона за държавнитѣ имоти е опрѣдѣленъ срокъ, въ който лицата иматъ право да отидатъ прѣдъ сѣдилищата да докажатъ своитѣ права, ако Държавата е признала извѣстна земя за държавна. Въ този срокъ лицата сѣ длѣжни да отидатъ въ сѣдилището, а, ако сѣ пропуслили срока, има въ нашето сѣдопроизводство начинъ, по който може да се възстанови този срокъ. Възстановяването срока, опрѣдѣленъ въ единъ законъ, не е нищо друго, освѣнъ законодателно прѣдложение. Такъвъ законъ не съществува. Не можемъ ние да правимъ извѣстни искания да възстановяваме срокове, защото съ това ще влѣземъ въ атрибутитѣ на сѣдилищата. Такъвъ случай имаше, напр., по закона за чифликитѣ и татарскитѣ земи. По закона за чифликитѣ и татарскитѣ земи, всѣкога, когато трѣбваше да се възстановява срокъ, внасяше се законодателно прѣдложение или законъ за изменение на извѣстни членове или отъ Правителството, или по инициативата на Народното Прѣдставителство, но непрѣмѣнно това ставаше съ законодателно прѣдложение. Не е възможно по единъ случай да станемъ тукъ сѣди и да искаме да

възстановимъ срокъ по известни причини, по каквито може да се иска възстановяване на срокове само чрезъ съдебнитѣ мѣста. Ако ние рѣшимъ гакова едно нѣщо, непрѣмънно ние ще влѣземъ въ атрибутитѣ на съдебната властъ. А ние не сме съдилище; ние сме законодателна властъ. Ако нѣкои лица отъ Народното Прѣдставителство мислятъ, че дѣйствително е необходимо да се внесе едно законодателно прѣдложение, за да се измѣни съответствующиятъ членъ отъ закона за държавнитѣ имоти, тогава може да се направи законодателно прѣдложение и тогава можемъ да кажемъ, че е необходимо да се измѣни този членъ, да се продължи този срокъ. Иначе, ние ще се обърнемъ на съдилище. Тѣй щото, заключавамъ, че ние трѣбва да оставимъ безъ послѣдствие това прошение, което е адресирано до Народното Събрание за възстановление срока, тѣй като то не може да се занимава съ този въпросъ.

Х. Филиповъ: Взехъ думата само за едно малко обяснение. Първо, отъ фактическа страна ще забѣлѣжа, че съмъ ималъ случай да узная, че г. Ковачевъ е ималъ винаги въ Свищовъ свои управляюци на имуществата и, слѣдователно, не може да се лансира неговото отсъствие като мотивъ за продължение на срока. Туй едно. Второ, по единъ аналогиченъ случай, Народното Събрание отказа да възстанови срока, и то бѣше за с. Волуякъ и с. Гормазово: самъ г. Министърътъ на Правосъдието възстана противъ възстановленieto на срока и Народното Събрание рѣши, че не може да се възстанови. Ако искаме да бѣдемъ послѣдователни, трѣбва и тукъ така да постѣпимъ. (Г. Кирковъ: Колко бѣдни хора сж изгубили имотитѣ си затова, че Вие не знаете закона!)

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Този е малко юридически въпросъ и затова ще кажа нѣколко думи. Англичанитѣ считатъ, че парламентътъ английски всичко може да направи, освѣнъ мѣжа на жена и жената на мѣжъ. (Г. Кирковъ: И на кюсето мустаци да изникнатъ!) Но азъ вѣрвамъ, че и на английския парламентъ, ако бѣше внесено това прѣдложение, щѣше да произведе странно впечатление и той щѣше да откаже, защото всичкитѣ закони въ страната би трѣбвало да се нарушатъ. Защо ще рѣшаваме ние въ конкретния случай, на основание на едно прошение, когато има за това законъ? Г-нъ Цановъ бѣше правъ: ако намираме закона за лошъ, да се внесе по законодателенъ редъ новъ законопроектъ, който да се отнася до всички, които има да се оплакватъ; обаче, да рѣшаваме по единични прошения, това не може да става. Въ противенъ случай ще захванатъ всѣки денъ да се явяватъ и други прошения и ние ще трѣбва да възстановяваме правата имъ. Всѣки единъ, който е изгубилъ прѣдъ хазната, ще се яви прѣдъ васъ, а който е спечелилъ, ще си мѣлчи и хазната ще бѣде поставена въ много лошо положение. Отъ

тая гледна точка, прѣдлагамъ да се отхвърли това прошение. Тридесетѣтъ уврата на Ковачева не може да ни накаратъ да нарушаваме сѣществующитѣ закони. Нека се отнесе до съдилищата. Петнадесетъ години седѣлъ въ Виена и не се обадилъ, а сега като фалиралъ еврейнъ отваря старитѣ тефтери. Прощението му трѣбва да бѣде отхвърлено.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Вие, г-нъ Филиповъ, настоявате ли на прѣдложението си за отлагането или го оттегляте? (Х. Филиповъ: Оттеглямъ го.) Оставатъ двѣ прѣдложения: едното на г. Мирски... (К. Мирски: Отказвамъ се.) Тогава остава прѣдложението на комисията — за възстановяване на срока. (Н. Цановъ: Има и прѣдложение да остане безъ послѣдствие.) Да, имате право.

Които сж съгласни да се възстанови срокътъ, моля да си вдигнатъ ржката. (Меншество.) Събраието не приема. Значи, прощението остава безъ послѣдствие.

Докладчикъ Р. Николовъ: Петъръ Н. Другански, Севда Ненкова и Петрунка Иванчова, наслѣдници на покойния Ненко Спасовъ, отъ с. Друганъ, Радомирска околия, молятъ да имъ се опрости една сума отъ 1.504 л., но въ сѣщностъ не сж толкова, понеже, споредъ рѣшенията, които сж издадени, заедно съ разносикитѣ възлизатъ на 1.681 л. Прѣзъ 1882 и 1883 г., именно отъ 25 юний 1882 г. до 1 мартъ 1883 г., когато селянятъ се възбунтували въ това село, свалили кмета и поставили него, покойниятъ Ненко Спасовъ, за кметъ; той прибиралъ въ това врѣме само паритѣ отъ десетъка, безъ да е прибиралъ други пари отъ недобори или данъци, и ги внасялъ въ ковчежничеството. Ковчежничеството, обаче, ги приемало за недобори отъ 1881 г. Слѣдъ това той починалъ и финансовиятъ нагледникъ като правилъ ревизия намѣрилъ, че отъ това врѣме, отъ 1882 г., билъ злоупотрѣбилъ тая сума, именно 1.504 л.; съставилъ е актъ и прѣдалъ на съдъ тия хора, именно наслѣдниците на Ненка Спасова. Наслѣдниците тогава били малолѣтни и не могли да докажатъ прѣдъ съда, че той като е внасялъ паритѣ, ковчежничеството е зимало тия пари за недоборитѣ на другия кметъ, който ги е билъ злоупотрѣбилъ, и по такъвъ начинъ осѣдили наслѣдниците по граждански редъ да платятъ сумата и разносикитѣ. Влѣзло въ законна сила рѣшението, издаденъ билъ даже изпълнителенъ листъ, и слѣдъ това наслѣдниците сж вразумили и дошли да дирятъ документъ въ Върховната Смѣтна Палата и като взели прѣписи отъ обявленията и квитанциитѣ, срѣщу които сж били внасяни паритѣ, оказало се, че каквито суми е прибиралъ покойниятъ, такива е и внасялъ. Така щото, оказало се, че нѣмало злоупотрѣбление. Подиръ това, намѣсто да се отнесатъ по съдебенъ редъ да искатъ Държавата да имъ върне паритѣ, отнасятъ се до Народното Събрание съ приложение на документитѣ. Прошетарната комисия е искала

мнѣние отъ Министерството, и то, като се удосто-
вѣрило, че покойниятъ не билъ злоупотрѣбилъ, дава
мнѣние да се опрости тая сума, за да не завежда
искъ срѣщу Държавата и да се не трупа съ разноски.
(П. Мисловъ: Това не е отъ компетентността на
Събранието.) Азъ докладвамъ мнѣнието на Министер-
ството и рѣшението на комисията, което е съгласно
съ мнѣнието на Министерството — да се опрости
тая сума, за да се не завежда дѣло и да не се
правятъ разноски. (Министъръ-Прѣдсѣдателъ
П. Каравеловъ: Отъ коя година е писмото?) Отъ
30 октомврий 1900 г.; подписано е отъ Министра
Теневъ.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: Отъ
тия радомирски прошения бихъ желалъ ни едно
да не мине, а да се прѣпратятъ въ Министерството.
Тукъ по-лани опростиха 20.000 л. на единъ радо-
мирецъ отъ същата компания и знаа цѣлата история
по тая работа. Тогавъ азъ казахъ на г. Министра
Пешевъ, че ако той вдигне рѣка и азъ ще си вдигна
ржката, но той се скри. Знаа азъ тия радомирски
дѣла какъ ставатъ. Знаа даже какъ на тоя сѣщи
Другански му се възстановиха правата.

Н. Козаревъ: Понеже респективниятъ Министъръ
на Финанситѣ нѣма довѣрие въ бумагата, издадена
миналата година, и понеже той е отговорното лице,
мисля, че най-справедливо ще бѣде да се изпрати
това прошение въ Финансовото Министерство, съ
молба, още тази сесия да се повърне, т. е. бърже
да се искатъ свѣдѣния отъ Министерството.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Полагамъ
на гласуване прѣдложението за отлагане на въпроса
и моля ония, които го приематъ, да вдигнатъ рѣка.
(Болшинство.) Събранието приема.

Г-нъ Стоянъ Стояновъ има думата.

Докладчикъ С. Стояновъ: Г-да прѣдставители!
Прошенията, които ще ви докладвамъ, сѣ отъ
характеръ за опрощаване сѣдебни разноски по
углавни дѣла. Отъ всички тѣзи прошения, които
се дадоха на изучаване менѣ и които докладвахъ
въ прошетарната комисия, много останаха безъ по-
слѣдствие, а тѣзи, които ще докладвамъ, сѣ отъ
4—5 години; съ тѣхъ сѣ се занимавали и други
комисии отъ по-прѣдшните Народни Събрания,
ходили сѣ и въ Министерството на Финанситѣ за
събиране свѣдѣния отъ околийскитѣ началници и
сѣ повърнати съ мнѣние да се удовлетвори.

На първо мѣсто имаме прошенията на Мария Ива-
нова, отъ гр. Орхание. Мжжътъ ѝ е билъ старши
стражаръ, Иванъ Коцевъ, осѣденъ за убийство на
15 години затворъ и излежалъ затвора си. По това
дѣло станали сѣ разноски 306 л. Заявлението на
тази бѣдна жена е отъ 1895 г. Тя прѣдставя сви-
дѣтелство за бѣдностъ и прошенията ѝ е отишло
въ Министерството на Финанситѣ, отдѣто е било
прѣпратено на околийския началникъ, и околий-
скиятъ началникъ казва, че документитѣ сѣ спра-

ведливи, че тя е една бѣдна жена и не може да
изплати тѣзи разноски. На тѣзи основания коми-
сията рѣши да ѝ се опростятъ тѣзи 306 л. (Гласове:
Да се гласува!)

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Поставямъ
на гласуване рѣшението на комисията и моля, които
сѣ за него, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събра-
нието приема.

Докладчикъ С. Стояновъ: Сѣщо има прошение
отъ нѣкой Любомиръ Живановъ, жителъ отъ с. Бра-
кевци, Кулска околия. И той е осѣденъ на 10 го-
дини затворъ и е излежалъ една година. Разноски
по неговото дѣло сѣ станали 353 л. и 40 ст. (Нѣкой
отъ прѣдставителитѣ: Материалното състояние?)
Материалното състояние е крайно бѣдно. (Нѣкой
отъ прѣдставителитѣ: Има ли удостовѣрение?)
Има, Пратено е прошенията въ Финансовото Мини-
стерство и оттамъ сѣ събрани свѣдѣния чрѣзъ
околийския началникъ. Комисията рѣши да се удо-
влетвори.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Които прие-
матъ прѣдложението на комисията, моля да вдигнатъ
рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ С. Стояновъ: Сѣщо отъ Петъръ
Паликаровъ, отъ гр. Пещера, осѣденъ по углавно
дѣло. Станали сѣ разноски 197 л. Тожъ сѣ събрани
свѣдѣния, че той е бѣденъ ковалъ, съ седмочленно
сѣмейство, и чрѣзъ Министерството и околийския
началникъ се потвърждава това. (Нѣкой отъ прѣд-
ставителитѣ: За какво е осѣденъ?) Нѣма прѣписъ
отъ присѣдата и не се знае. Рѣшението на коми-
сията е да се удовлетвори, като му се опростятъ 197 л.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Които прие-
матъ прѣдложението на комисията, моля да вдигнатъ
рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ С. Стояновъ: Илиа Якимовъ, отъ
с. Одраница, Трънска околия. Осѣденъ е тожъ по
углавно дѣло на 125 л. сѣдебни разноски. Какъ
чрѣзъ Министерството и околийския началникъ е
провърено. И по туй прошение комисията моли
Събранието да опрости сумата.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Които прие-
матъ прѣдложението на комисията, моля да вдигнатъ
рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ С. Стояновъ: Димитъръ Кръстевъ...
(Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: Ако сѣ едно-
родни, отведнажъ да се докладватъ!) Сѣ сѣ однородни.

С. Арсениевъ: Да се съобщаватъ книгата, които
съпровождатъ прошенията, защото много нѣти не
се казватъ.

Докладчикъ С. Стояновъ: Азъ казахъ, че всички
прошения сѣ ходили въ Финансовото Министерство

и чръвъ околийскитѣ началници сж събирани свѣдѣния за всички, че сж бѣдни, и сж били въ 2—3 комисиии по-рано.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Кажете, прочее, имената и сумитѣ.

Докладчикъ С. Стояновъ: 1) Димитъръ Кръстевъ, отъ с. Мененково, Татаръ-Пазарджишка околия, ковачъ, осжденъ по 2 углавни дѣла: по първото дѣло на 74 л. и 40 ст. и по второто на 75 л. — всичко 149 л. и 40 ст.;

2) Колювица Ивановата, отъ с. Зелено-дърво, Габровска околия, иска да ѝ се опростятъ 52 л. и 40 ст.;

3) Пандели Николовъ, отъ гр. Айтосъ, иска да му се простятъ 45 л.;

4) Стефанъ Костовъ, отъ гр. Берковица, иска да му се опростятъ сждебни разноси 246 л. и 20 ст.;

5) Димитъръ Стефановъ, отъ гр. Анхиало, иска да му се опростятъ 195 л. и 60 ст.;

6) Георги Архангеловъ, отъ с. Горни-Пасарелъ, Самоковска околия, иска да му се опростятъ сждебни разноси 84 л.;

7) Нено Спасовъ, отъ гр. Севлиево, иска да му се опростятъ 250 л.;

8) Петра Павлова и Петра Николова Джурилова, отъ с. Батакъ, Пещерска околия, искатъ да имъ се опростятъ сждебни разноси 721 л. и 7 ст.;

9) Димитъръ Кандиларовъ, отъ гр. София, иска да му се опростятъ 245 л. сждебни разноси;

10) Петко Милошевъ, отъ с. Сливница, Софийска околия, иска да му се опростятъ 647 л. и 40 ст., и

11) Иванъ Кировъ Драндаровъ, отъ с. Дувалари, Карнобатска околия, тоже сждебни разноси 129 л. и 43 ст.

Всички тѣзи прошения, които изброихъ, сж бивали разгледвани отъ една-двѣ комисиии отъ прѣдидшнитѣ Народни Събрания, прѣбирацани сж въ Министерството на Финанситѣ, оттамъ на околийскитѣ началници и сж повръщани съ съобщение, че тѣхнитѣ документи сж вѣрни, че всички сж бѣдни и не могатъ да изплатятъ сждебнитѣ разноси. Затуй комисиията рѣши да се удовлетвори всички, да имъ се опростятъ исканитѣ суми.

Н. Козаревъ: Единъ въпросъ. Понеже гледамъ, че заявления сж сѣ отъ лица, които сж осждани за убийства, по на 10—15 години, питамъ, дали е правено справка, дали не сж помилвани; защото, ако сж помилвани и ако имъ простимъ разноситѣ, много щедри ще бждемъ. Ако сж помилвани и сж на свобода и нѣматъ никакви срѣдства, мисля, че Държавата не ще може да събере разноситѣ.

Докладчикъ С. Стояновъ: Такава справка не е правена, но повечето излежаватъ сега затвора.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Ще поставя на гласуване прѣдложението на комисиията...

П. Папанчевъ: Г-нъ прѣдсѣдателю! Нѣма съставъ; всичко сме 51.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: 56 души сж.

И. Георгиевъ: Нѣма съставъ, г-нъ прѣдсѣдателю, защото нѣма прошения за пенсии; ако имаше такива, нѣха да дойдатъ.

Г. Недѣлковъ: Азъ ще моля да се не гласува така топанъ. Наброиха се 10—15 прошения, не можахме да разберемъ; много ще минатъ тѣй контрабанда, безъ да иматъ право да минатъ, и ще се създаде лошъ прецедентъ. Азъ ще моля за всѣкиго отдѣлно да се докладва и подробно, защото нѣкой може да зададе запитване за материалното състояние на просителя и пр.

С. Вобчевъ: По този въпросъ ще помоля да си каже мнѣнието г. Министерътъ на Финанситѣ. Много важно е за насъ да знаемъ какво е неговото мнѣние по този въпросъ, дѣто тѣй топанъ се гласува.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: И азъ съмъ противъ това гласуване топанъ, защото могатъ да се прокаратъ неправили работи. Но отъ друга страна, за мене, на осждени хора, оставили жена съ малки дѣца, не би трѣбвало да продаваме послѣдния имотъ за сждебни разноси, защото тѣ ще трѣгнатъ по улицитѣ да просятъ. Великодушието и челолюбие то ни каратъ да имъ опростимъ разноситѣ, но топанъ да правимъ това не съмъ съгласенъ.

С. Вобчевъ: Ако дѣйствително сж крайно бѣдни, само тогава трѣбва да имъ се прощава.

К. Мирски: Установено е за всички, че сж крайно бѣдни. (Гласове: Да се гласува!)

Докладчикъ С. Стояновъ: Азъ искахъ да ви докладвамъ прошенията едно по едно, но вие, като видѣхте, че сж отъ единъ характеръ и че сж искани свѣдѣния отъ Финансовото Министерство, отъ които свѣдѣния се вижда, че всички сж бѣдни, поискайте да ги докладвамъ наедно и затуй ги докладвахъ изобщо.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Какъ искате да се гласуватъ: изцѣло ли, или отдѣлно? (Гласове: Отдѣлно!) Има ли нѣкой да направи възражение срѣщу нѣкое рѣшение на комисиията? (Никой не се обажда.) Поставямъ на гласуване рѣшението на комисиията. (П. Папанчевъ: Най-напрѣдъ констатирайте има ли съставъ!) Има, г-нъ Папанчевъ! 58 души сж. (П. Папанчевъ: 55 сж. Хайде да се четемъ!)

Квесторъ А. Крушковъ къмъ прѣдсѣдателствующия: Съ Васъ и г. докладчика сж 58.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Моля, които приематъ рѣшенията на комисиията така, както се докладваха отъ г. докладчика, да вдигнатъ рѣка. (Оспорване.) Понеже се оспорва, ще стане гласу-

ване чръзъ ставане на крака. Моля, които приематъ рѣшението на комисията, както се докладваха, да станатъ прави. (Меншество.) Събранието не приема.

Н. Кормановъ: Права прѣдложение отдѣлно за всѣкого да се гласува! (Гласове: Съгласни!)

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Прѣдлага се да се гласува отдѣлно за всѣкого едного. Моля г. докладчика да докладва.

Докладчикъ С. Стояновъ: Първото прошение е отъ Димитъръ Кръстевъ отъ с. Мененково, Татаръ-Пазарджишка околия. Той е осъденъ за кражба по двѣ углавни дѣла. По едното сж станали разноси 74 л. и 40 ст., а по другото — 75 л., всичко 149 л. и 40 ст. За този човѣкъ чръзъ Финансовото Министерство сж събрани свѣдѣния, че е крайно бѣденъ и не може да изплати тѣзи разноси, та затова комисията рѣши да му се опростятъ.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Които отъ г. г. прѣдставителитѣ приематъ рѣшението на комисията, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ С. Стояновъ: Коловица Иванова отъ с. Зелено-дърво, Габровска околия, моли да ѝ се опростятъ 52 л. и 40 ст. сждебна глоба. И за нея сжщо сж събрани свѣдѣния, че не може да изплати тая сума.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Полагамъ на гласуване второто рѣшение на комисията и моли ония г. г. народни прѣдставители, които го приематъ, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ С. Стояновъ: Молба отъ Пандели Николовъ, жителъ отъ гр. Айтосъ, затворенъ въ Бургаския окръженъ затворъ, моли да му се опростятъ 45 л. сждебни разноси.

Комисията прѣдлага да му се опростятъ.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Които приематъ рѣшението на комисията, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ С. Стояновъ: Прощение отъ Стефана Костовъ, жителъ отъ гр. Берковица, за да му се опростятъ 246 л. и 20 ст. сждебни разноси. (С. Бойковъ: Какво е материалното му положение?) Изпратено е това заявление въ Финансовото Министерство и чръзъ околийския началникъ е удосто-вѣрено, че е крайно бѣденъ и на туй основание комисията рѣши да му се опростятъ.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Моля ония г. г. прѣдставители, които приематъ рѣшението на комисията, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ С. Стояновъ: Димитъръ Стефановъ отъ Анхиало, а по настоящемъ въ Бургаския окръженъ затворъ, моли да му се опростятъ 195 л. и 60 ст. сждебни разноси.

И за него комисията има сжщитѣ свѣдѣния и изказа мнѣние да му се опростятъ.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Които отъ г. г. прѣдставителитѣ приематъ рѣшението на комисията, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ С. Стояновъ: Георги Архангеловъ отъ с. Горни-Пасарелъ, Самоковска околия, е осъденъ за кражба и сж станали разноси по дѣлото 84 л.

Комисията, като прѣгледа бѣдното му сѣмейно положение отъ 6 дѣца, провѣрено пакъ чръзъ Финансовото Министерство, моли да му се опростятъ.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Които отъ г. г. прѣдставителитѣ приематъ рѣшението на комисията, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ С. Стояновъ: Нено Спасовъ, отъ Севлиево, тоже иска да му се опростятъ 250 л. разноси по углавно дѣло. Това заявление е тоже разглеждано въ по-първитѣ сесии на Народното Събрание и отъ Министерството е дадено мнѣние да му се опростятъ.

Комисията рѣши да му се опростятъ.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Ония отъ г. г. прѣдставителитѣ, които приематъ рѣшението на комисията, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ С. Стояновъ: Петра Павлова и Петра Николова Джурилова отъ с. Батакъ, Пенчерска околия, молятъ да имъ се опростятъ 721 л. и 7 ст. сждебни разноси. Тѣ сж вдовици и тѣхнитѣ синове сж осъдени на затворъ, а по дѣлото сж послѣдвали 721 л. и 7 ст. разноси, които тѣ искатъ да имъ се опростятъ.

Тоже сж събрани свѣдѣния отъ Министерството и комисията рѣши да имъ се опростятъ.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Които отъ г. г. прѣдставителитѣ приематъ това рѣшение на комисията, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ С. Стояновъ: Димитъръ Кандиларовъ, отъ София, иска да му се опростятъ 245 л. сждебни разноси. Чръзъ Министерството сж тоже събрани свѣдѣния. Комисията рѣши да му се опростятъ. (Д-ръ К. Икономовъ: За какво е осъденъ?) За нанисане побой прѣзъ 1894 г. (Н. Козаревъ: Има ли свидѣтелство за бѣдностъ?) Има всички свѣдѣния събрани чръзъ Министерството. (Нѣкой отъ

прѣдставителитѣ: За колко врѣме е билъ осъденъ?) На 7 дена затворъ и 245 л. разноси сж станали. (Н. Козаревъ: Има ли нужнитѣ свѣдѣния?) Има всичко. (Гласове: Да се гласува!) (Нѣкои народни прѣдставители излизатъ.)

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Г-да народни прѣдставители! Не може да се гласува вече, защото въ тая минута нѣмаме съставъ: присжтствуватъ по-малко отъ 56 народни прѣдставители.

А. Филиповъ: Да се провѣри списъкътъ и всички отсъствуващи, на които не е разрѣшенъ отпускъ, да се лишатъ отъ дневнитѣ пари.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Това не може. Обаче, при тия условия, какъ ще наредимъ дневния редъ за слѣдующето засѣдание? Туй е много печално! Въ всѣки случай, азъ заявявамъ на г. г. присжтствующитѣ народни прѣдставители, че прѣдсѣдателството е на мнѣние да се нареди дневниятъ редъ по слѣдующия начинъ:

I. Продължение разискванията по законопроекта за отмѣнение закона отъ 7 юний 1899 г., за измѣнение закона за устройството на сѣдилищата

отъ 19 декемврий 1898 г. и за измѣнение на тоя сжщия законъ;

II. Отговоръ отъ г. Военния Министъръ на запитването отъ Ловчанския народенъ прѣдставитель г. Я. Забуновъ;

III. Докладъ отъ анкетната комисиия по Конушкия изборъ;

IV. Трето четене законопроекта за разпрѣдѣление населенитѣ мѣста отъ закрититѣ околии и за прѣхвърляне села отъ едни околии въ други, и

V. Първо четене: а) прѣдложението отъ народния прѣдставитель г. А. Франя за прибавление нова алинея къмъ чл. 208 отъ закона за сѣдоустройство; б) законопроекта за измѣнение закона за градскитѣ общини; в) законопроекта за измѣнение закона за селскитѣ общини; г) законопроекта за измѣнение чл. 55 отъ закона за полицията; д) прѣдложение за освобождаване отъ мито вносимитѣ отъ странство материали за постройката на руската църква и семинария въ с. Шишка и е) прѣдложението отъ народнитѣ прѣдставители: г. г. П. Кръстевъ и П. Папанчевъ, за отмѣнение чл. 4 отъ закона за общинскитѣ налози.

Засѣданието се вдига.

(Вдигнато въ 7 ч. и 5 м. вечерята.)

Прѣдсѣдателъ: **М. Балабановъ.**

Подпрѣдсѣдатели: { **В. Кжнчовъ.**
 А. Краевъ.

Секретаръ: **А. Малиновъ.**

Началникъ на Стенографическото бюро: **Т. Гължбовъ.**